

37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció

Budapest, 2025. március 24–26.

Rendező intézmény:
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Állam- és Jog-
tudományi Szekció

KÖZÖSSÉGI MÉDIA HASZNÁLATA A KÖZSZOLGÁLATBAN

Kézirat lezárásának dátuma:

2024/október /23

Tartalomjegyzék

1. Bevezető gondolatok.....	3
2. Jogszabályi szintű szabályozás	4
2.1. Az Alaptörvény rendelkezései:	7
2.1.1. Az Európai Unió Irányelvei	8
2.1.2. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezései a nevesített személyiségi jogokról	10
2.1.3. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény	11
2.1.4. A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény	12
2.1.5. A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény.....	13
2.2. Soft Law	14
2.2.1. A Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe.....	14
2.2.1.1. Pártatlanság	14
2.2.1.2. Nem élünk vissza adatokkal és információkkal	15
2.2.2. Belső kontrollrendszer	15
2.2.2.1. Integritásvédelem	16
2.3. Összegzés.....	17
3. A Bíróság gyakorlata	18
3.1. Az ügy részletei / tényállása	18
3.1.1. A Bíróság állásfoglalása és annak indoklása.....	20
3.1.2. A tetszik gomb, mint a véleménynyilvánítás egyik formája	20
3.1.3. Aránytalan szankció	22
3.1.4. Magyar jogrendszer és bírói gyakorlat értékelése.....	22
3.2. A témához kapcsolódó legfőbb jogesetek.....	25
3.2.1. A politizáló ügyész	25
3.2.2. A kollektív felelősség miatti büntetés	27
3.3. Összegzés.....	28
4. Nemzetközi kitekintés	29
4.1. Szlovákia	30
4.2. Dánia.....	31
4.3. Egyesült Államok	32
4.4. Kína	34
4.5. Összegzés.....	36
5. Következtetések	36
5.1. Javaslataim.....	37

1. Bevezető gondolatok

A közszolgálat sokkal inkább hivatás, mint szakma. Jogaik és kötelezettségeik jelentősen eltérnek a magánszférában tapasztalhatóktól: előfordulhat, hogy alapjogaikhoz fűződő jogaik az állam alkalmazottjainak¹ korlátozva vannak. A szólás- és vélemény szabadság szemszögéből vizsgálva különösen más norma és mérce rendszert állít fel az állam és a társadalom a közszolgálatban dolgozó emberekre. A közösségi média térhódításával ezen megállapítások fokozott érvényességet nyertek², hiszen nagy nyilvánosság előtt nyílik lehetőségük bármilyen véleményt formálni akár a munkáltatójukról, akár az államról, vagy olyan témában nyilvánulhatnak meg, amely a közvetett munkáltatójuk jó hírnevét sértheti. Számos esetben fordult már elő Magyarországon, hogy egy a közösségi médiában tett véleménynyilvánítás miatt került megszüntetésre a közszolgálati alkalmazott jogviszonya, néhány tanulmány foglalkozik az állampolgárok alapjogainak korlátozhatóságával a közösségi médiában. Dolgozatomban a közszolgálati alkalmazottak megkülönböztetett kötelezettségeit szándékozom elemezni.

A dolgozat szerkezetét tekintve úgy épül fel, hogy az Alaptörvénytől az etikai kódexek szintjéig a jogszabályi szintű elemzéstől a soft law vizsgálatán át mutatja be a szabályozást, vizsgálja a közszolgálati alkalmazottak viszonyát a közösségi médiához, majd bírósági határozatokon és jogeseteken keresztül is rávilágít a szabályozás ellentmondásaira, hiányosságaira. Nemzetközi szinten vizsgálja, hogy különböző országokban felmerült-e már a konkrétabb szabályozás. Főként arra a kérdésre keresi a választ, hogy hol a határ a véleménynyilvánítás szabadsága és a jó hírnév, illetve emberi méltóságból fakadó jogok megsértése között, és erre vonatkozóan valóban jogosan megszüntethető a közszolgálati alkalmazottak jogviszonya. Vizsgálja, hogy milyen előírást kell betartania egy közszolgálati alkalmazottnak a közösségi médiában. A tanulmány végén – összegzőképpen – a levont következtetéseket ismertetem.

A XXI. század embere idejének tekintélyes hányadát az online térben tölti. A kommunikáció jellemzőit, a tájékozódás formáit a társadalomban alapjaiban változtatták meg a közösségi oldalak. Ma már megkerülhetetlen eszköze az emberek hírfogyasztásának, állandó kapcsolattartásuk kiépítéséhez. A kommunikációnak azonban sajátos formái jelentek meg: ma már bárkinek van lehetősége legalább olyan széles nyilvánosság előtt megnyilvánulni, mint

¹GYÖRGY István: *Közszolgálati jog*. HVG-ORAC, 2007. 45.o.

²SZENTHE Zsolt: *A véleménynyilvánítás szabadságának korlátai a közérdekű ügyek vitatása során* ELTE 2001 106.o.

régebben az offline világban a klasszikus médiumokban szereplőknek, és nem utolsó sorban bárki véleményezhet bárkit ugyanilyen megkülönböztetett figyelemmel.

A nagyobb nyilvánosság azonban nagyobb felelőséggel jár, ami nem feltétlenül kimondott tény a közösségi felületeken. Véleményünk szabad kifejtésének szabadsága így tehát teljesen más kontextusba kerül, mi több, a like-ok, kommentek, megosztások és reagálások világában még tovább bonyolódik véleményünk kifejtésének értékelése. A szabad véleménynyilvánítás gátja elsősorban az emberi méltóság, mely a szükségesség-arányosság tesztelhető ugyan, de ennek a lefolytatása nagyon ritka esetekben valósult eddig meg, pedig számos sérelem éri a felhasználókat akár véleményük szabadsága, akár emberi méltóságuk védelme során ezeken a felületeken.³

Azzal számos tanulmány foglalkozik, hogyan is lehetne ezen értékeket a közösségi felületekre átültetni, arról azonban nincs megegyezés, hogy ez egy saját normarendszerrel valósítható meg, avagy az eddigiek helyes alkalmazásával. Dolgozatom szándéka, hogy bemutassam a jelenlegi szabályozást és irányvonalakat mutassak a jövőbeli szabályozás leglényegesebb kérdéseiben, szeretnék egy speciális iránymutatást adni a közszolgálat közösségi média általi kihívásaira.

2. Jogsabályi szintű szabályozás

A médiaszabadság biztosítása mellett az állam számára fontos kötelezettség a személyiségi jogok védelme is.⁴ Az emberi személyiség különböző aspektusainak oltalmát nemcsak a fizikai világban, hanem az online térben is garantálni kell.⁵ Mivel a közösségi oldalak az emberek mindennapi életének szerves részévé váltak, az ezek által felvetett személyiségi jogi kihívások hatékony megoldásokat követelnek mind a jogalkotás, mind a jogalkalmazás oldaláról.⁶

A jog egyik legfontosabb eszköze a fogalomalkotás, amely nem feltétlen egyezik meg mindig a tudományos és/vagy logikai fogalommal. Fontos mindenekelőtt azt megemlíteni, hogy nehéz egy olyan gyűjtőnevet jogilag pontosan definiálni, amely a folyamatos technológiai fejlődés által még a digitális világban jártas szakértők számára sem egyértelmű. Taxatív felsorolás készítése talán lehetetlen az újabbnál újabb platformok folyamatos megjelenésével. A jogalkotásnak tehát kényszerhelyzetét tekintve csakugyan olyan jog intézményekből kell kiindulnia melyeket már ismer. A sajátos, nyilvános kommunikációs aktusok és a hasonló

³TÉGLÁSI, András Véleményszabadság vs. emberi méltóság – Egy rejtélyes alaptörvény-módosítás nyomában. *Acta Humana – Emberi Jogi Közlemények* 25–47.o.

⁴GÖRÖG Márta MENYHÁRD Attila KOLTAY András *A személyiség és védelme* ELTE Állam- és Jogtudományi Kar kiadó 2017 51-55.o.

⁵Tóth J. Zoltán: „Az információs jogok és a személyiségi jogok kapcsolata az infokommunikációs technológiák korában.” *Infokommunikáció és Jog*, 2020/3., 3–12.o.

⁶BARZÓ Tímea CZÉKMANN Zsolt CSÁK Csilla „Gondolatok köztere” *A közösségi média személyiségvédelemmel összefüggő kihívásai és szabályozása az egyes államokban* Miskolci Egyetemi Kiadó 2021 499. o.

médiaszolgáltatói jellemzők alapján kell eldöntenie, milyen platformok tartoznak ebbe a kategóriába.

A közösségi média jogdogmatikai szempontból egy rendkívül absztrakt jelenség, hiszen a széles tömegek, és nagy nyilvánosság elérése szempontjából hasonlít a „hagyományos” médiára (médiumokra).⁷A médiára vonatkozó jogi ismérvekkel szemben ugyanakkor természetes személyek szerkesztik és használják, tesznek közzé tényeket, illetve véleményeket. A jogi absztrakció ezen ponton tovább bonyolódik, hiszen három alanyú helyzetet kell vizsgálnunk. A *felhasználót*, a szolgáltatót (*platformok kezelőit*), illetve az *államot*, amely kapcsolatba léphet mindkettővel akár közvetlenül, akár közvetve, hiszen ezen a ponton tudomásul kell vennünk: az állami szabályok, jogrendszer alkalmazásán, a jogi felelősség elkerülésén túl a platformok saját 'magán normarendszerüket'⁸ is használhatják felhasználói irányelvekre hivatkozva a jogalanyokkal szemben.

A magán szabályozás megértéséhez képzeljük el a közösségi médiát, mint egy vadnyugati várost. Ebben a városban két "sheriff" járőrözik. Az egyik a platformok, mint a Facebook és a Twitter. Ők úgy viselkednek, mint egyfajta önjelölt rendfenntartók: ha valaki olyasmit mond vagy posztol, amit szerintük nem szabadna, azonnal "kitűzik a körözési plakátot", majd törlik a posztot legyen az egy egyszerű lakos vagy akár az "elnök úr", a város legnagyobb hatalmú alakja, ahogy történt az az amerikai elnök posztjának törlésekor⁹. De még mindig nem világos, hogy ezek a "városi sheriffek" pontosan milyen felelősséget viselnek, és hogy az állam, a másik sheriff, hogyan tudja őket szabályozni.

A másik sheriff, vagyis az állam, akkor lép akcióba, ha két lakos között alakul ki vita. Ilyenkor a helyzetet hasonlóan kezelik, mintha egy valódi vadnyugati városban történt volna az eset. Felvetődik a kérdés: perelhetik-e vajon a magánfelek egymást, például rágalmazásért vagy a magánélet megsértése miatt? Magyarországon a válasz gyakran "igen". Felmerül egy másik kérdés is: a felhasználók tehetnek-e feljelentést, ha bűncselekmény elkövetésére – például gyűlöletbeszédre vagy erőszakra, uszításra – gyanakszanak? Igen, ilyen esetekben a sheriff intézkedhet.

A jogi eljárások hasonlóak, mint az offline világban, de a közösségi média, mint vadnyugati város kissé másképp működik. Az online térben elhangzó vélemények szélesebb közönséghez

⁷KOLTAY András: *A socialmedia platformok jogi státusa a szólásszabadság nézőpontjából*. In Medias Res, 2019. 6-14.o.

⁸KOLTAY András: *A socialmedia platformok jogi státusa a szólásszabadság nézőpontjából*. In Medias Res, 2019. 36. o.

⁹BBC News (2020. October 06.): *Trump Covid post deleted by Facebook and hidden by Twitter*. <https://www.bbc.com/news/technology-54440662> (Letöltve 2024.09.07.)

jutnak el, így a hatásuk is sokkal nagyobb lehet. Ez felveti azt a kérdést is, hogy mekkora kárt vagy veszélyt okozhatnak ezek az "online pisztolypárbajok".

Ez esetben tehát meg kell különböztessük az alapjogok vertikálisan¹⁰ (azaz az egyén és az állam közti) és horizontálisan (polgár és polgárközi) érvényesülő hatályát.¹¹ Első esetben egyértelműnek mondható a jogsértés esetén való fellépés, hiszen az alapjogok elsődleges címzettje az állam.¹² Amikor az alapvető jogok érvényesüléséről beszélünk, kétféle viszonyt különböztethetünk meg: a vertikális és a horizontális viszonyokat. A vertikális viszony az állam és a polgárok között áll fenn, ahol az államnak kötelessége biztosítani a polgárok jogait. A horizontális viszony ezzel szemben a polgárok közötti kapcsolatot jelenti – azaz hogyan érvényesülnek az alapvető jogok, amikor két ember, vagy például két cég kerül jogi helyzetbe. Ha azonban a polgárok közötti (horizontális) alapjogok nem érvényesülnek megfelelően, akkor is az államra hárul a felelősség, mert az államnak, vagyis a törvényhozónak kell megalkotnia azokat a szabályokat, amelyek megvédik az embereket egymással szemben. Ha valaki megsérti mások alapvető jogait, az azért történhet, mert az állam nem hozta létre a szükséges jogszabályokat, vagy nem biztosította azok megfelelő alkalmazását. Így tehát az alapjogsértés következményeiért az állam is felelős.

Az alapjogi korlátozás velejárója az úgynevezett szükségesség-arányosság teszt, ami meglehetősen kérdéses, hogy valóságban mindig megtörténik-e. Hol van az a jognyilatkozat vagy egyáltalán lehet-e olyan jognyilatkozat, ami a jogalanyt lemondásra bírja ezen személyiségjogairól? A téma számtalan kérdést vet fel, egy jogállamnak viszont demokratikus és jogbiztonsághoz kötött működése érdekében tisztázni kell nemcsak állampolgárai, hanem köztisztviselőket betöltő személyei számára jogait és kötelezettségeiket. Az állam alkalmazottjai a köz szolgálatában, egészen eltérő és még inkább eltérő kockázatokkal rendelkező feladatokat végeznek. Előfordul, hogy a közsférában dolgozó tisztviselők alapjogai korlátozva vannak.¹³ Ennek azonban mindig kell valamiféle jogszabályi háttér, mindig kell a szervezetszabályozó eszközöknél megtalálható alakijogi szabályzat. Mindenképp fontos követelmény továbbá, hogyan rendelkezik a belső szabályokról, a közösségi média használata során leginkább az offline világra is jellemző szabályokat használják az állami sférában, ami nem feltétlen analogizálható a már fentebb említett körülmények miatt. Vegyük számba azokat a szabályokat

¹⁰TÖRÖKBernát: *A szólásszabadság hatóköre és az általa nyújtott védelem*. Magyar Jog, 2015/7-8. 385-393. o.

¹¹BAJ Eszter: *Az alapjogok közvetlen alkalmazhatósága bírósági eljárásokban*. KRE-Dit, 2022. 4. o.

¹²PÁSZTOR Emese: *Állam-e a Facebook*. Mandiner, 2021. <https://mandiner.hu/velemeney/2021/10/allam-e-a-facebook> (Letöltve 2024.09.07.)

¹³TÓTH J. Zoltán *A jogállamiság tartalma* Jogtudományi Közlöny, 2019/5. szám, 197-212. o.

melyek keretet adnak egy normarendszernek a jogforrás hierarchia csúcsától egészen az etikai kódexek világa felé haladva.

A magyar jogrendszer meglehetősen kevés ponton tesz konkrét említést a közösségi médiáról, mégis a *maius ad minus* analógiákon keresztül megismerhetjük a jogalkotó szándékát. Dolgozatomban ezen fejezetében szeretném bemutatni a jelenlegi szabályozást, mind a legnagyobb kötéserővel bíró Alaptörvény, sarkalatos törvények, jogszabályok, rendeletek szintjén, mind az áttűtetendő Európai Unió jogalkotás szintjén, továbbá a *softlaw* megoldásokat szintén ezen fejezetemben tárgyalom.

2.1. Az Alaptörvény rendelkezései:

Az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.¹⁴

A véleménynyilvánítás szabadsága nem abszolút jog, ezért az alapvető jogok korlátozására vonatkozó általános szabályokkal összhangban korlátozható, szem előtt tartva a szükségesség és az arányosság követelményét. Ilyen korlátozások közé tartozik mások becsületének és jó hírnevének védelme (lásd: *rágalmazás*), amikor a beszéd mások testi épségét, méltóságát vagy életét közvetlenül veszélyezteti (pl. gyűlöletbeszéd), valamint a nemzeti szimbólumok védelme. Az Alaptörvény értelmében a véleménynyilvánítás szabadságának vannak korlátai, ideértve a politikai reklámok szabad jellegét, valamint az egyének és közösségek méltóságának védelmet.¹⁵ A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.¹⁶

Az Alaptörvény továbbá kiemeli, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésére. Az ilyen közösséghez tartozó személyek – törvényben meghatározottak szerint – jogosultak a közösséget sértő véleménynyilvánítás ellen, emberi méltóságuk megsértése miatt igényeiket bíróság előtt érvényesíteni.

Az emberi méltóság Alaptörvény módosításnak köszönhetően 2013 tavaszától a véleménynyilvánítás szabadsága explicit korlátja lett. A kérdés, hogy mindez hogyan érintette ezen alapjog védelmi körét. Mivel az Alaptörvény *erga omnes* hatályú értelmezésére az

¹⁴ Az Alaptörvény IX. cikke (2) bekezdése.

¹⁵ BALOGH-Békesi Nóra - BALOGH Zsolt: *Alapvető politikai jogok és szabadságok*. In Cserny Ákos (szerk.): *Alkotmányjog*. NKE Szolgáltató Kft., Budapest, 2013. 206-209. o.

¹⁶ Az Alaptörvény IX. cikke (4) bekezdése.

Alkotmánybíróság jogosult, erre a kérdésre csak magából az alkotmánybíróági gyakorlatból kaphatunk választ. Az Alkotmánybíróság rövidesen szembesült is ezzel a problémával, és úgy foglalt állást, hogy lényegileg nem történt változás az Alaptörvény negyedik módosításával sem; az emberi méltóság eddig is kiemelt védelmet élvezett, így az alkotmánybíróság korábban is a szólásszabadság legitim korlátjaként fogadta azt el, és ez ezután is így lesz. Igaz ez a polgári jogi rendelkezések vonatkozásában, és természetesen a büntetőjogi szabályok esetében is.¹⁷

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése ugyanis az abszolút korlátozhatatlan alapjogok kivételével minden alapjog esetében általánosságban előírja, hogy az adott alapjogot csak másik alapjog vagy alkotmányos érték védelme érdekében (vagyis a feltétlenül szükséges mértékben) és arányosan lehet korlátozni.¹⁸

2.1.1. Az Európai Unió Irányelvei

Az Európai Unió számos normaszöveget alkot a közösségi média használatával kapcsolatban. Ilyen például az Általános Adatvédelmi Rendelet (GDPR), a Digitális Szolgáltatások Rendelete (DSA), a Digitális Piacokról szóló Rendelet (DMA)¹⁹, az Audiovizuális Médiaszolgáltatási Irányelv (AVMSD), az e-Privacy Irányelv, a Szerzői Jogi Irányelv (Copyright Directive). Alkalmazhatóságuk rengeteg kérdést vet fel, a dolgozat szempontjából azonban a két leginkább közösségi felületekre specializálttal szeretnék foglalkozni az AVMSD-vel és a DSA-val.

Az Audiovizuális Médiaszolgáltatások Irányelv (Audiovisual Media Services Directive – AVMSD) egy kulcsfontosságú jogszabály az Európai Unióban, amely a hagyományos televíziós szolgáltatásokon kívül kiterjed az online video megosztó platformokra, például a YouTube-ra is. Az AVMSD²⁰ egységes normákat biztosít az audiovizuális médiapiac számára az EU tagállamaiban, figyelembe véve a digitális technológiák és a média gyors fejlődését. Az irányelv átdolgozása 2018-ban történt, hogy jobban alkalmazkodjon az új digitális környezethez és a változó fogyasztói szokásokhoz. Az AVMSD előírja, hogy a platformoknak fel kell lépniük a gyűlöletkeltő tartalmak ellen²¹. Ha például valaki a YouTube-on olyan videót tesz közzé, amely rasszista, gyűlöletkeltő, vagy terrorizmusra buzdít, a Youtube-nak kötelessége ezt gyorsan eltávolítani és megakadályozni a terjedését. Az AVMSD szerint a

¹⁷TÓTH J. Zoltán: *A büntetőjogi rágalmozás és becsületsértés*. Médiatudományi Intézet, 2017. 197. o.

¹⁸TÓTH J. Zoltán: *A büntetőjogi rágalmozás és becsületsértés*. Médiatudományi Intézet, 2017. 213. o.

¹⁹Crémer, J., de Montjoye, Y.-A., & Schweitzer, H. (2019). Competition policy for the digital era: The challenges posed by the Digital Markets Act. *Journal of Competition Law & Economics*, 15(3), (2019). 316-345. o.

²⁰Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1808 irányelve

²¹Donders, K., & Pauwels, C. The introduction of the Audiovisual Media Services Directive in Europe. *Communications*, 33(2), 195-217(2008)

platformnak világos irányelvekkel és moderációs rendszerekkel kell rendelkeznie az ilyen tartalmak kezelésére.

A Digitális Szolgáltatások Rendelete (DSA)²², amelyet 2022 áprilisában fogadtak el, 2024. január 1-jén lépett teljeskörűen hatályba. Célja, hogy egységes jogi keretet biztosítson az online platformok számára az Európai Unióban, különösen a közösségi média területén. Jogilag a DSA²³ meghatározza a digitális platformok, szolgáltatók és közösségi média cégek felelősségét az illegális tartalmak eltávolítására, valamint a felhasználói jogok védelmére. Ez a jogszabály lényegében modernizálja a digitális szolgáltatásokra vonatkozó korábbi uniós szabályokat, például az e-kereskedelmi irányelvet, és alkalmazkodik a mai digitális²⁴környezethez.

Gyakorlati szempontból ez azt jelenti, hogy a közösségi média platformok, mint a Facebook, Twitter, Instagram, és a nagy online piacterek (pl. Amazon) kötelesek lesznek gyorsan eltávolítani az illegális tartalmakat, például a terrorista propagandát.²⁵ Egyszerűségképpen, ha egy felhasználó bejelenti egy ilyen tartalom létezését, a platformnak hatékony mechanizmust kell biztosítania az eltávolításra, és ezeket az eseteket átláthatóan kell kezelni. Korábban a platformok gyakran késlekedtek az ilyen tartalmak kezelésében, de a DSA jogilag kötelezővé teszi az azonnali fellépést.²⁶

A nagy online platformok (mint a YouTube, TikTok vagy Amazon), amelyek naponta több millió felhasználót szolgálnak ki, további kötelezettségeket kapnak. A rendelet előírja számukra, hogy rendszeresen készítsenek kockázatelemzéseket, és dolgozzanak ki olyan mechanizmusokat, amelyek minimalizálják a káros, például a félrevezető információk terjedését. Egy konkrét példa: ha egy videóplatformon álhírek terjednek az oltásokkal kapcsolatban, a DSA kötelezi a platformot, hogy aktívan dolgozzon az ilyen tartalmak eltávolításán és megelőzésén.

A felhasználói jogok is hangsúlyos szerepet kapnak a DSA-ban. Ha például egy közösségi média platform felfüggeszti egy felhasználó fiókját, a felhasználó jogorvoslati lehetőséggel élhet, amelynek során a platformnak átláthatóan és tisztességesen kell megvizsgálnia az esetet.

²²Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet)

²³Helberger, N., Pierson, J., & Poell, T. Governing online platforms: From contested to co-operative responsibility. *Internet Policy Review*, 7(4), 1-16

²⁴<https://onlineplatformok.hu/tema/szabalyozas>

²⁵SEREG András. *Online platformok: február 17-től hatályban a DSA rendelet magyar részletszabályai*. Akadémiai Kiadó, 2024 4.o.

²⁶Avornicului, M., Gubán, Á., Seer, L., & Szöcs, I. *Az internet és lehetőségei: Üzleti és jogi szempontokból*. Akadémiai Kiadó, 2019

A felhasználók jogvédelme tehát erősödik, mivel a DSA biztosítja, hogy a platformok ne önkényesen hozzák meg döntéseiket, és felelős módon működjenek.

2.1.2. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezései a nevesített személyiségi jogokról

A Polgári Törvénykönyv (továbbiakban Ptk.) *második könyvében* foglalt szabályok célja a személyek méltóságának védelme, függetlenül attól, hogy az online vagy offline környezetben sérült meg.

A Ptk. 43. §-a és a magánjog relevanciája kiemelt szerepet kap, amikor a közösségi média szabályozásáról beszélünk, különösen a Ptk. második könyv 43. §-a vonatkozásában, amely a személyiségi jogokat nevesíti. A közösségi média olyan nyilvános tér, ahol a felhasználók széles körben tehetnek közzé véleményeket, információkat, és oszthatják meg mások tartalmait. Ez a szabad kommunikáció lehetőséget ad arra, hogy a személyiségi jogokat érintő visszaélések, például rágalmazás, becsületsértés, vagy személyes adatok jogtalan nyilvánosságra hozatala is megtörténhessenek. A Ptk. 2:43. §-a konkrétan nevesíti azokat a személyiségi jogokat, amelyek védelmet élveznek a közösségi média használatakor is. Ezek közé tartozik a becsület, a jóhírnév, a magánélet sérthetetlensége, a magántitokhoz való jog, valamint a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog. A közösségi médiában tett sértő vagy jogellenes kijelentések, a hozzájárulás nélküli képmások közzététele, illetve a magánéletbe való beavatkozás mind olyan cselekmények, amelyek sérthetik ezeket a személyiségi jogokat, és amelyek esetében a Ptk. alapján az érintettek jogvédelmet kérhetnek. A magánjog relevanciája a közösségi média szabályozásában abban áll, hogy lehetővé teszi az egyén számára a jogsérelmekkel szembeni fellépést, akár polgári jogi úton. Az érintett személynek lehetősége van arra, hogy jogorvoslatot kérjen, helyreigazítást, sérelemdíjat, vagy más jogi elégtételt igényeljen, ha a közösségi médiában megsértik valamely személyiségi jogát. Ezzel a Ptk. védelmi keretet biztosít, hogy a digitális térben is megőrizhető legyen az emberi méltóság, a tisztelet és az egyéni autonómia, amelyek alapvető értékek a magánjogban. A közösségi média térnyerése új kihívások elé állította a magánjogot, mivel az információ megosztásának gyorsasága és a tartalmak széleskörű elérhetősége miatt könnyen elkövethetőek olyan jogsértések, amelyek súlyosan érintik az egyének személyiségi jogait. A Ptk. második könyv 43. §-a fontos szerepet játszik abban, hogy meghatározza a jogsértések elleni védelmet, és iránymutatást ad arra vonatkozóan, hogy mely személyiségi jogok élveznek különleges védelmet, amelyeket a közösségi média

használatakor tiszteletben kell tartani. Ezek a személyiségi jogok a természetes személy méltóságának és integritásának védelmét szolgálják.²⁷

A Polgári Törvénykönyv 2:44. §-a továbbá tartalmazza a közügyek szabad vitatását. Az alapjogok gyakorlása a közéleti²⁸ szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A közéleti²⁹ szereplőt a közügyek szabad vitatásának körén kívül eső közléssel vagy magatartással szemben a nem közéleti szereplővel azonos védelem illeti meg. Nem minősül közügynek a közéleti szereplő magán- vagy családi életével kapcsolatos tevékenység, illetve adat.³⁰

2.1.3. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) alapján a munkavállalóknak tartózkodniuk kell a munkáltató érdekeit veszélyeztető magatartástól a közösségi médiában is. A véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátlan, és nem sértheti a munkáltató jogos gazdasági érdekeit vagy jó hírnevét, akár munkaidőben, akár azon kívül történik.

Az Mt. 8. § (1) bekezdése³¹ szerint a munkavállaló a munkaviszonya fennállása alatt nem tanúsíthat olyan magatartást, amely veszélyeztetné a munkáltató jogos gazdasági érdekeit, kivéve, ha jogszabály erre feljogosítja. Ez azt jelenti, hogy a közösségi médiában tett bejegyzések esetében sem oszthat meg olyan információkat, amelyek károsíthatják a munkáltató gazdasági érdekeit, például üzleti titkok vagy bizalmas céges információk nyilvánosságra hozatalával.

Az Mt. 8. § (2) bekezdése alapján a munkavállaló munkaidején kívül sem tanúsíthat olyan magatartást, amely veszélyezteti a munkáltató jó hírnevét, jogos gazdasági érdekét vagy a munkaviszony célját. Ez különösen fontos a közösségi médiás tevékenységek során: ha egy munkavállaló a munkahelyéről vagy annak vezetéséről negatív, becsmérlő megjegyzéseket tesz közzé, az közvetlenül veszélyeztetheti a munkáltató hírnevét és érdekeit. E bekezdés szerint a

²⁷A Polgári Törvénykönyv 2:43. §-a.

²⁸CSERI Péter: *Most akkor lehet f*sznak nevezni egy politikust vagy nem.* 2020. <https://24.hu/belfold/2020/08/07/tasz-velemenynyilvanitas-ragalmazas-politkus-megrovas-kaputa-julia-interju/> (Letöltve 2024.09.17.)

²⁹TÓTHDániel. *A közéleti szereplők személyiségi jogainak védelme – az akaraton kívüli közszereplővé válás speciális esetének vizsgálata.* Ars Boni, 2023. <https://arsboni.hu/a-kozeleti-szereplok-szemelyisegi-jogainak-vedelme-az-akaraton-kivuli-kozszerplove-valas-specialis-esetenek-vizsgalata/>.

³⁰A Polgári Törvénykönyv 2:44. §-a.

³¹Mt. 8. § (1) bek.

munkáltató bizonyos körülmények között előzetesen tájékoztathatja a munkavállalót a korlátozások mértékéről, például a közösségi médiában megengedett viselkedésről.

Az Mt. 8.§ (3) bekezdése kimondja, hogy a munkavállaló véleménynyilvánításhoz való jogát nem gyakorolhatja oly módon, amely súlyosan sérti vagy veszélyezteti a munkáltató jó hírnevét, gazdasági vagy szervezeti érdekeit. Ez azt jelenti, hogy bár a munkavállaló véleményt nyilváníthat a közösségi médiában, nem tehet olyan megjegyzéseket, amelyek súlyosan sértik a munkáltató érdekeit, például hazug vagy rágalmozó állítások formájában.

2.1.4. A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény

A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (Kit.) alapján a kormánytisztviselők kötelesek körültekintően kezelni a közösségi médiában való megjelenésüket. Mivel a törvény célja a kormányzati szervek jó hírnevének, érdekeinek és bizalmas információinak védelme, a tisztviselőknek felelős módon kell használniuk a közösségi média platformokat, különös figyelemmel a jogszabályban rögzített kötelezettségeikre és korlátozásokra.

A Kit. 67. §-a³² a kormánytisztviselők személyiségi jogainak védelméről rendelkezik. Az első bekezdés kimondja, hogy a kormánytisztviselők jogait tiszteletben kell tartani³³. A második bekezdés szerint a személyiségi jogok korlátozása csak akkor lehetséges, ha az a közszolgálat céljaival összhangban áll, és feltétlenül szükséges. Ez azt jelenti, hogy a korlátozásnak arányosnak kell lennie, azaz a cél eléréséhez valóban indokoltan szükséges. Tehát csak is akkor és olyan mértékig korlátozható a kormánytisztviselő alapjoga, hogy ne akadályozza a szervezet céljainak elérését, erre a következőkben számos példát fogok említeni.

Például, ha egy tisztviselő közösségi médiában bántó megjegyzéseket tesz, ami a közszolgálati szervezet hírnevét sértheti, a munkáltató jogosan kérheti a poszt eltávolítását, de nem érheti el a tisztviselő magánéletének vagy magánügyének ellenőrzését.

A közösségi médiában megjelenő posztokkal kapcsolatban a Kit. 109. §-a alapján:

Ha egy kormánytisztviselő a Facebookon olyan bejegyzést tesz közzé, amely durván kritizálja a kormányzati igazgatási szervet, amelynél dolgozik, vagy megosztja személyes, negatív véleményét a munkahelyéről, ez alkalmas lehet a szervezet jó hírnevének súlyos rombolására. Például egy ilyen poszt olyan benyomást kelthet, hogy a közigazgatás nem megbízható, vagy a

³²Kit. 67. §

³³Hazafi, Zoltán: Kommentár a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvényhez Nemzeti Közszolgálati Egyetem. (2019)

közérdek képviselője nem megfelelő, ezért az ilyen poszt érdemtelennek minősülhet. Továbbá, ha a kormánytisztviselő nem mutat szakmai elhivatottságot a munkájában, és ezt nyilvánosan meg is osztja, az szintén negatív következményekkel járhat.

Az érdemtelen megállapítása esetén a kormányzati igazgatási szerv kezdeményezni köteles a felmentést az érintett tisztviselővel szemben az ok tudomásszerzésétől számított harminc napon belül. A tisztviselőnek azonban mindig lehetőséget kell biztosítani arra, hogy megismerje a döntés alapjául szolgáló körülményeket, és védekezést nyújtson be.³⁴

2.1.5. A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény

A közszolgálati tisztviselő a munkaidején kívül sem tanúsíthat olyan magatartást, amely különösen munkakörének jellege, a munkáltató szervezetében elfoglalt helye alapján közvetlenül és ténylegesen alkalmas munkáltatója helytelen megítélésére, az általa betöltött beosztás tekintélyének, a munkáltató jó hírnevének, a jó közigazgatásba vetett bizalomnak, valamint a közszolgálat céljának veszélyeztetésére³⁵. A közszolgálati tisztviselő személyiségi joga akkor korlátozható, ha a korlátozás a közszolgálat rendeltetésével közvetlenül összefüggő okból feltétlenül szükséges és a cél elérésével arányos. A személyiségi jog korlátozásának módjáról, feltételeiről és várható tartamáról a közszolgálati tisztviselőt előzetesen tájékoztatni kell. A munkáltató előzetesen tájékoztatja a közszolgálati tisztviselőt azoknak a technikai eszközöknek az alkalmazásáról, amelyek a közszolgálati tisztviselő ellenőrzésére szolgálnak.³⁶

A méltatlanság a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Kttv.) szerint olyan jogi kategória, amelynek értelmében a közszolgálati tisztviselőt fel kell menteni, ha bizonyos magatartási normákat megsért. A munkáltatónak meg kell szüntetnie a tisztviselő közszolgálati jogviszonyát, ha az a közszolgálati tisztséghez és a hivatásához méltatlan módon viselkedik, és ezzel súlyosan sérti a közbizalmat vagy a munkáltatói érdeket.

A Kttv. alapján a munkáltató a kormánytisztviselőre vonatkozó tény, adatot, véleményt harmadik személlyel csak törvényben meghatározott esetben vagy a kormánytisztviselő hozzájárulásával közölhet. Harmadik személy minden olyan természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely nem azonos az érintettel, az adatkezelővel vagy az adatfeldolgozóval. Hozzájárulásnak minősül az érintett kormánytisztviselő akaratának olyan önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes

³⁴Hazafi (2019) i.m 58

³⁵Kttv. 63. §

³⁶ A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011 évi CXCV. törvény.11. §-a

adatok - teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő – kezeléséhez, illetve harmadik személlyel történő közléséhez.³⁷

2.2. Soft Law

A soft law olyan nem kötelező erejű szabályok, ajánlások és iránymutatások összessége, amelyek jogilag nem kikényszeríthetők, de irányadóként szolgálnak. Ezeket gyakran alkalmazzák olyan területeken, ahol a kötelező jogszabályok megalkotása nehézkes, illetve ahol a gyors változások miatt rugalmasabb³⁸ szabályozási eszközökre van szükség.³⁹ Magyarországon a soft law eszközök, mint például a szakmai szervezetek által kiadott etikai kódexek, iránymutatások és ajánlások, egyre gyakrabban használatosak a közösségi média területén.

2.2.1. A Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe

A Hivatásetikai Kódex célja, hogy egy összefoglalt szabálygyűjtemény segítségével megelőző jelleggel adjon iránymutatást a tisztviselő számára, hogy milyen etikai normákat kell betartania, milyen viselkedést és magatartást kell tanúsítania a hivatalával kapcsolatban és a munkája során, illetve hatékony eszköztárral vérteti fel a korrupciós behatások, visszaélések ellen.⁴⁰ A közösségi média használata a közigazgatásban Magyarországon egyre elterjedtebbé válik, hiszen a hivatalos szervek számára lehetőséget kínál a gyors és közvetlen kommunikációra az állampolgárokkal. Ebben a kontextusban az etikai kódexek különösen fontosak, mivel biztosítják, hogy az állami intézmények és hivatalnokok felelősségteljesen, átláthatóan és tiszteletteljesen használják ezeket a platformokat.

2.2.1.1. Pártatlanság

A közösségi média használatra egyértelműen kiterjeszthető szabályozások egyike a pártatlanság, melyről a kormánytisztviselők magatartásnormája a következőket ajánlja:

Nem csatlakozhatunk olyan társadalmi vagy politikai szervezetekhez, amelyek jogellenes vagy alkotmányellenes tevékenységet végeznek, illetve olyan csoportosulásokhoz sem, amelyekhez való csatlakozás ellentétes lenne munkánkra vonatkozó jogi előírásainkkal és hivatásunk etikai

³⁷HAZAFI Zoltán: *Bevezetés, szabályozástörténet, hatály, a jogviszony tartalma*. 70.o.
<https://www.scribd.com/document/410533760/01-20120331-A-Kttv-magyarazata-AROP225-online-5-pdf>(Letöltve: 2024. 09. 09.)

³⁸KOVÁCS Péter: *Nemzetközi közjog*, Budapest, Osiris Kiadó, 2006. 333.o.

³⁹Az Európai Parlament 2007. szeptember 4-i állásfoglalása a „softlaw” eszközök alkalmazásának jogi és szervezeti hatásairól (2007/2028(INI)).

⁴⁰ARNOUSZ-JUHÁSZ Lilla Mária *Etikai kódex érvényesülése a kormánytisztviselők, a rendvédelmi hivatásosok és a köztisztviselők körében* NKE 2019

*kötelezettségeivel.*⁴¹ Hatalmas relevanciája lehet olyan esetekben, mikor valaki a munkáltatója jóhírnevét azzal csorbítja, hogy egyes politikai csoportosulásokat népszerűsítő oldalakhoz csatlakozik nyilvánosan a közösségi médiában.

2.2.1.2. Nem élünk vissza adatokkal és információkkal

Az etikai kódexben azt olvashatjuk, hogy a tisztviselő munkahelyével kapcsolatban nem terjeszthet olyan információkat, amelyekről okunk van feltételezni, hogy tévesek vagy súlyosan pontatlanok. Továbbá nem tarthat vissza közérdekű vagy közérdekből nyilvános információkat. Sosem szabad elhallgatni, hogy ezen kérdéskörnek hatalmas adatvédelmi elemei vannak, még ha a dolgot nem is ezen irányból közelíti meg a kérdéskört.

2.2.2. Belső kontrollrendszer

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint az államháztartási kontrollok fő célja a pénzeszközök és vagyoni elemek szabályszerű, szabályozott, gazdaságos, hatékony és eredményes kezelése. Ezek a kontrollok az államháztartás minden alrendszerére vonatkoznak, és alapvetően három pilléren nyugszanak: külső ellenőrzés, kormányzati szintű ellenőrzés, az államháztartási belső kontrollrendszerek.⁴²

Az államháztartás belső kontrollrendszere a költségvetési szervek belső kontrollrendszere keretében valósul meg.⁴³

A *belső kontrollrendszer* ugyanakkor a kockázatok kezelése érdekében kialakított folyamatrendszer. A magyar államháztartás belső kontrollrendszere nemzetközi, hazai standardokon, törvényeken, továbbá kormány- és miniszeri rendeleteken nyugszik.⁴⁴

A belső kontrollrendszer a közigazgatásban olyan mechanizmusok és eljárások összessége, amely segít elérni a szervezetek céljait, biztosítva a jogszabályoknak való megfelelést, valamint minimalizálja a vagyonszervi és információs biztonsági kockázatokat. A belső kontroll célja, hogy növelje a hatékonyságot, csökkentse a költségeket és javítsa a közszolgáltatások minőségét. A belső kontrollrendszerek fontos elemei közé tartoznak a szabályozott eljárások, a felelősségi körök tisztázása, a kockázatkezelés és az ellenőrzési mechanizmusok.

A közösségi média használata a közigazgatásban egyre nagyobb szerepet játszik, hiszen lehetőséget biztosít a közvetlen kapcsolattartásra a polgárokkal, a szolgáltatások népszerűsítésére és a közvélemény formálására. E platformok szabályozása nélkülözhetetlen,

⁴¹ A Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe.

⁴² LENTNER Csaba: Közpénzügyek és államháztartástan. Nemzeti Közszerületi és Tankönyvkiadó, 2013. 255. o.

⁴³ Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 61§ (4)

⁴⁴ LENTNER Csaba: Közpénzügyek és államháztartástan. Nemzeti Közszerületi és Tankönyvkiadó, 2013. 275. o.

mivel a helytelen vagy nem megfelelő tartalmak közzététele károsíthatja a közigazgatás hitelességét. Az etikai normák betartása szintén lényeges, mivel ezek segítik a tisztességes és átlátható közszolgáltatások nyújtását.

2.2.2.1. Integritásvédelem

Az integritásvédelem és a közösségi média használata közötti kapcsolat különösen fontos kérdés a modern közigazgatásban és szervezeti kultúrában. Az integritás az erkölcsi tisztaságot, az átláthatóságot és a szabálykövetést jelenti, amelyek kritikusak a közszféra működésében. A közösségi média platformok használata során e szempontok még hangsúlyosabbá válnak, mivel a nyilvános kommunikáció gyors és széles körű hatást gyakorolhat a közvéleményre és a szervezeti reputációra. Az integritásvédelem a közigazgatásban azt jelenti, hogy a közszolgák tisztességesen, átláthatóan és a köz érdekében végzik a munkájukat. Cél, hogy a hivatalokban dolgozók ne éljenek vissza hatalmukkal, ne fogadjanak el kenőpénzt, és mindig a közjót szolgálják. Az integritás megőrzéséhez fontos, hogy világos szabályok legyenek, amelyeket mindenki követ. Ezeket az etikai kódexek tartalmazzák, amelyek iránymutatást adnak a helyes viselkedésről. A szabályok betartását rendszeresen ellenőrizni kell, hogy elkerüljék a korrupciót. Az integritás a bizalom alapja is, ha az emberek látják, hogy a hivatalokban dolgozók tisztességesen végzik a munkájukat, akkor jobban bíznak az állami szervekben.

Az integritásépítés az intézmények⁴⁵ tökéletlenségét ellensúlyozni kívánó szabályalapú eszközök, valamint az egyének és a társadalmi közeg szemléletét formálni törekvő értékalapú eszközök egyensúlyának megteremtésén alapul. A szabályalapú eszköztár elemeinek segítségével gyors és látványos eredmények érhetők el egy szervezet integritásának fokozása terén: a szervezeti és működési szabályzatok módosítása, a működési rend szigorítása, a büntetés és a jutalmazás mechanizmusainak jogi finomhangolása a konkrét szervezeti működést a tisztább és átláthatóbb forma felé lendítheti. A kormánytisztviselőknek szóló Közszoigálati etika és integritás tréningeken világosan látszik, hogy a közigazgatásban szocializált szervezeti emberek elsősorban ilyen természetű eszközökben keresik a szervezet problémáinak megoldását, miközben az okok között nagy arányban jelölnek meg intézményi helyett egyéni vagy társadalmi okokat.⁴⁶

⁴⁵ BOKOR Tamás – SZABÓ Dávid: *Újmédia-etika és integritás* Dialóg Campus Kiadó 2018 34-46. o.

⁴⁶ BOKOR Tamás: *Demokráciafogalmak a magyar kormánytisztviselők körében*. In Karlovitz János Tibor szerk.: *Kulturális és társadalmi sokszínűség a változó gazdasági környezetben*. Komárno, International Research Institute 2014 135.o.

Klotz Péter⁴⁷ írásaiban az integritásvédelem kérdését a magyar közigazgatás egyik kulcsfontosságú területeként emeli ki. A közigazgatásban az integritás elsősorban a tisztességes és etikus működés záloga, ami nélkülözhetetlen a közbizalom fenntartásához. Klotz hangsúlyozza, hogy a köztisztviselők magatartásának, transzparensnek, felelősségteljesnek és etikusnak kell lennie, különösen a mai digitális világban, ahol az online felületek és a közösségi média szerepe egyre nagyobb. Klotz szerint a közigazgatásban dolgozók számára világos és következetes etikai szabályokra van szükség, amelyek meghatározzák, milyen magatartás várható el tőlük mind az offline, mind az online környezetben. Az etikai kódexek nemcsak iránymutatást nyújtanak, hanem segítenek az esetleges dilemmák megoldásában is, különösen akkor, amikor a technológiai fejlődés új kihívásokat állít a köztisztviselők elé.

Az online térben ez különösen fontos, mivel a közösségi média és egyéb platformok lehetőséget biztosítanak⁴⁸ az állampolgároknak arra, hogy közvetlenül és gyorsan ellenőrizzék a közigazgatás működését, így az átláthatóság és a felelősségre vonhatóság kérdései kiemelt jelentőséget kapnak.

2.3. Összegzés

A közösségi média térnyerése jelentős változásokat hozott a mindennapokban, ez alól a közszolgálat sem kivétel. A tisztviselők egyre gyakrabban osztják meg véleményüket és lépnek interakcióba a nyilvánossággal a különböző platformokon, ami új kihívások elé állítja a közigazgatási rendszert. A megváltozott kommunikációs szokások és az ezekből fakadó új kihívások indokoltá tennék, hogy a jogalkotók is lépéseket tegyenek a helyzet kezelésére. Magyarországon úgy tűnik, ezek a szükséges jogszabályi és szabályozási változtatások még váratnak magukra.

Amennyiben a jogi környezet átfogó módosítása megtörténne, és a közösségi média használatával kapcsolatos világos, egységes ajánlások születnének, az nagyban megkönnyítené a közigazgatási szervezetek számára – a belső kontrollrendszer részeként – a belső szabályzatok és etikai kódexek kidolgozását és alkalmazását. Egy átlátható, megfelelően szabályozott keretrendszer elősegítené, hogy a tisztviselők biztonsággal navigáljanak a közösségi média világában, miközben megőriznék a közigazgatás iránti bizalmat és a hivatali tevékenység integritását. Véleményem szerint a közösségi média helyes kezelésére vonatkozó

⁴⁷ KLOTZ Péter – SÁTHA György: *Szervezetigazgatás, szervezetfejlesztés, integritás* https://kti.uni-nke.hu/document/vtkk-uni-nke-hu/klotz-peter_-santha-gyorgy-integritasmenedzsment.original.pdf Letöltve (2024.09.16) 36-71.o.

⁴⁸ HAJDÚ József – LUKÁCS Adrienn *Whistleblowing és a közösségi média szerepe a korrupció elleni fellépésben* NKE 2018

iránymutatások kidolgozása nem csupán hasznos lenne, hanem elengedhetetlen a modern közigazgatás hatékony és felelős működéséhez.

3. A Bíróság gyakorlata

Dolgozatom következő fejezetében az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) Melike kontra Törökország⁴⁹ ügyben hozott ítéletét elemzem, amely kulcsfontosságú a jogviszony megszüntetése kapcsán, különösen, ha a közösségi média tevékenység áll a háttérben. Az ügy kapcsán a Bíróság az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkében⁵⁰ foglalt szabad véleménynyilvánításhoz való jog értelmezésével foglalkozott, különös tekintettel a munkaviszonyra. Az ítélet megállapítja, hogy a „Tetszik” gomb megnyomása a közösségi médiában szintén a véleménynyilvánítás egy formája lehet, amely befolyásolhatja a munkavállalói jogviszonyokat.⁵¹

A fejezet első részében ismertetem az alapügy tényállását, amely egy török köztisztviselő esetére vonatkozik, akinek munkaviszonyát a közösségi médiában folytatott tevékenysége miatt szüntették meg. Ezt követően alaposan áttekintem az Európai Bíróság ítéletét, különös figyelmet fordítva az indokolásra, valamint azon szempontokra, amelyek alapján a véleménynyilvánítás határainak meghatározása megtörtént.

A fejezet harmadik részében arra keresem a választ, hogy a Bíróság ítélete mennyiben egyeztethető össze a magyar jogszabályokkal, különös tekintettel a munkaviszonyra vonatkozó rendelkezésekre. Ebben az összefüggésben vizsgálom a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény munkaidőn kívüli véleménynyilvánításra vonatkozó előírásait⁵², valamint áttekintem a kapcsolódó magyar bírósági gyakorlatot. A fejezet célja annak feltárása, hogy a magyar jogi környezet milyen módon szabályozza a közösségi médiában történő véleménynyilvánítást a munkaviszony megszüntetésével összefüggésben.

3.1. Az ügy részletei / tényállása

A kérelmező, Selma Melike (a továbbiakban: kérelmező), török állampolgár, aki a festői Adanában, Törökországban él. A kérelmező a török Oktatási Minisztérium keretein belül dolgozott, ahol különféle feladatokat látott el. Az eset érdekessége, hogy ő „állandó munkavállalóként”⁵³ tevékenykedett, ami azt jelenti, hogy hosszú távú elköteleződése a

⁴⁹ Fürjes Annamária – Rózsavölgyi Bálint – Szabó Anna Az Emberi Jogok Európai Bíróságának munkaügyi témájú legújabb joggyakorlata

⁵⁰ BAYER Judit: *Az Emberi Jogok Európai Bíróságának 10. cikkel kapcsolatos joggyakorlatának egyes súlypontjai*. Állam- és Jogtudomány, LVIII. évfolyam, 2017/4. szám, 117–118.

⁵¹ BAYER Judit: *A háló szabadsága* Új Mandátum Kiadó 2004 55-67.o.

⁵² Mélypataki Gábor: *A munkaügyi kapcsolatok helyzete és szerepe a közszolgálatban* 2018 60. .o.

⁵³ KOZAN Seda: Gender equality and women's rights in Turkey: A critical analysis. *Journal of Gender Studies*, 28(2), 2019 198-210. <https://doi.org/10.1080/09589236.2019.1588372>

munkáltatója iránt a munkajog keretei közé tartozott, és nem a közsolgálati jog előírásai alá esett. Ez a státusz meghatározta a kérelmező jogait és kötelezettségeit, amelyek a munkaviszony keretein belül formálódtak.⁵⁴

2016 márciusában fegyelmi eljárás indult ellene, miután a Facebook közösségi oldalon több olyan, harmadik személyek által közzétett tartalom alatt kifejezte tetszését, amelyek éles kritikát fogalmaztak meg a török hatóságok elnyomó intézkedéseivel szemben. A bejegyzések felhívást tettek közzé a hatóságokkal szembeni tiltakozásra, valamint demonstrációkon való részvételre. A kérelmező által támogatott tartalmak között szerepelt a török tagállam egyik elnökének és az ügyvédi kamara elnökének meggyilkolása miatti felháborodás, továbbá a tanulók állami intézményekben történő bántalmazásáról és egy ismert vallási vezető szexistának minősített nyilatkozatáról is beszámoltak. A fegyelmi eljárás során megállapítást nyert, hogy a kérelmező e tartalmak támogatásával súlyosan megszegte a munkavégzés helyén érvényes kollektív szerződést, amiért azonnali hatállyal megszüntették a munkaviszonyát.

Az elbocsátását követően, 2017 áprilisában a kérelmező a munkaviszonya helyreállítását követelve pert indított az illetékes munkaügyi bíróság előtt, ám keresete elutasításra került. A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a kérelmező által kedvelt tartalmak nem tartoznak a véleménynyilvánítás szabadsága által védett körbe, és tartalmuk alkalmas volt a munkahelyi béke és nyugalom megzavarására. A bíróság különösen hangsúlyozta, hogy a tanárokkal szembeni vádak tartalmazó sértő bejegyzések a diákok és szüleik számára is láthatóak voltak, ami aggodalmat kelthetett bennük. A többi bejegyzés esetében a bíróság azok átpolitizált jellegére is felhívta a figyelmet.

Mindezek figyelembevételével a munkaügyi bíróság úgy ítélte meg, hogy a kérelmező munkaviszonyának megszüntetése jogszerű volt, az irányadó kollektív szerződés rendelkezései fényében, és hogy az eljárás a kollektív szerződésben előírtak szerint történt.

Miután fellebbezését is elutasították, a török Alkotmánybírósághoz fordult, amely az indítványát 2019 áprilisában visszautasította, ezzel kimerítette a rendelkezésére álló hatékony hazai jogorvoslatokat. 2019 júniusában a Bírósághoz fordult, kérve az Egyezmény 10. cikkében biztosított szabad véleménynyilvánításhoz való joga megsértésének megállapítását, valamint a török állam kártalanítási kötelezettségének előírását.

⁵⁴ Sundstrom, L. M., Sperling, V., & Sayoglu, M.: *Courting gender justice: Russia, Turkey, and the European Court of Human Rights*. Oxford University Press 2019.

3.1.1. A Bíróság állásfoglalása és annak indoklása

A Bíróság az alábbi indokok alapján arra a következtetésre jutott, hogy Törökország megsértette az Egyezmény 10. cikkét, és ezért 2000 euró nem vagyoni kártérítést ítélt meg a kérelmező számára. Az ítélet meghozatalakor⁵⁵ a Bíróság az úgynevezett "hármass tesztet"⁵⁶ alkalmazta, amely során megvizsgálta, történt-e beavatkozás a kérelmező Egyezmény által biztosított jogaiba. Ha beavatkozás történt, a Bíróság megvizsgálta, hogy az jogszabály által előírt módon történt-e, legitim célt szolgált-e, valamint, hogy egy demokratikus társadalomban szükséges és arányos volt-e a beavatkozás. A döntés ismertetésénél hangsúlyozom az arányosság kérdését, tekintettel annak fontosságára. Részletesen foglalkozom a Bíróság érveivel,⁵⁷ amelyek a véleménynyilvánítás formájára, a kérelmező magatartásának lehetséges következményeire, valamint az alkalmazott hátrányos jogkövetkezményekre vonatkoznak. Mindezt annak vizsgálatával, hogy a beavatkozás szükséges volt-e egy demokratikus társadalomban (necessary in a democratic society).⁵⁸

3.1.2. A tetszik gomb, mint a véleménynyilvánítás egyik formája

A Bíróság már a *Cengiz és mások v. Törökország*⁵⁹ ügyben is kijelentette, hogy „az internet a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlásának egyik legfőbb eszközévé vált”. A most tárgyalt esetben a Bíróság megállapította, hogy a közösségi oldalakon található tartalmak lájkolása lehetőséget ad a jogalanyoknak arra, hogy kifejezzék érdeklődésüket és szimpátiájukat egy adott tartalom iránt, ezért a lájkolás az online véleménynyilvánítás egy rendkívül elterjedt formájának tekintendő.

A Bíróság külön hangsúlyozta, hogy az eljárás tárgyát képező tartalmak a török hatóságok elnyomó intézkedései ellen irányuló, erőteljes politikai kritikát fogalmaznak meg, ezért az érintett kérdéseket közügyeknek tekintette. Kiemelték, hogy a közügyekkel (matters of public interest) és a politikai beszédekkel (political speech) kapcsolatban a véleménynyilvánítás korlátozása csak kivételes esetekben, rendkívül szűk körben lehetséges. Bár a Bíróság

⁵⁵SZABÓ Patrik: "No like, no cry!?" - Az Emberi Jogok Európai Bírósága *Melike v. Törökország* ügyben hozott ítéletének elemzése és a magyar munkajogi szabályokkal történő összehasonlítása MJO, 2022/2., 55-60. o

⁵⁶Az ún. hármass teszt (three-part test) a *Sunday Times v. UK* (App. no. App. no. 6538/74) ügy óta töretlenül a Bíróság gyakorlatának részét képezi. A hármass-tesztről részletes Id. Jan Oster: *Media Freedom as a Fundamental Right*. Cambridge University Press, 2015.

⁵⁷*Melike v. Turkey*, Application No. 35786/19, European Court of Human Rights, judgment of June 15, 2021. Elérhető: Rule of Law Platform, EHRC Updates, REALaw.blog. Letöltve (2024.10.10)

⁵⁸NAGY Zsófia. Az újságíró forrásvédelemhez való joga. *Jogászvilág*, 2021. május 14.

Jogászvilág ps://jogaszvilag.hu/cimke/szukseges-egy-demokratikus-tarsadalomban/). Letöltve (2024.10.10)

⁵⁹*Cengiz és mások v. Turkey* (App. nos. 48226/10 and 14027/11), 49. §.

gyakorlata szerint⁶⁰ a közügyek és a politikai vélemények kitüntetett védelmet élveznek, a jelen esetben érdemes lett volna egyértelműen kimondani, hogy a kérelmező véleménye nem csupán közügyekre vonatkozik, hanem politikai beszédnek minősül.⁶¹ Ezáltal a Bíróság még világosabban kifejezhette volna, hogy a kérelmező véleménye a kormányzat hatalomgyakorlásával kapcsolatos politikai kérdéseket érint, amelyek alapvetően hozzájárulnak a demokratikus társadalmakban elvárt véleménypluralizmus kialakulásához, és így ezek korlátozása csak kivételesen szűk körben indokolt.

A Bíróság elemezte a kérelmező és a munkáltató közötti szerződéses jogviszonyt, és megállapította, hogy az a munkajog tárgyi hatálya alá tartozik, nem lehet olyan köztisztviselőnek tekinteni, akit a közigazgatási hierarchia részeként különleges bizalmi és hűségi viszony fűzne a munkáltatójához. Ezzel a Bíróság azt is hangsúlyozta, hogy jogviszonya a magánjog szerződéses kapcsolataihoz áll közelebb, és a munkáltatóval szembeni hűség követelménye nem érintheti olyan mértékben, mint egy közszolgálati jogviszony esetében.

A Bíróság hangsúlyozza a magánjogi szerződéses viszonyt és a közszolgálat közti különbséget, különösen a hűség és bizalmi követelmények terén. Ha ez pontosan illeszkedik a dolgozat témájához, akár így is lehetne:

A Bíróság megállapította, hogy a török munkaügyi bíróságok figyelmen kívül hagyták a kérelmező szólásának lehetséges következményeit. Rámutattak, hogy a közösségi oldalak új szintet nyújtanak a szólásszabadság gyakorlásában, ami nemcsak előnyökkel, hanem veszélyekkel is jár, hiszen a rágalmozó tartalmak világszerte pillanatok alatt elérhetővé válhatnak, és eltávolításuk gyakran nehézkes. Az egyes közléseket azonban egyenként kell értékelni, figyelembe véve, hogy az adott tartalom milyen széles körben hozzáférhető; egy kisebb népszerűségű platformon közzétett tartalom hatása nyilvánvalóan kisebb, mint egy nagy látogatottságú oldalon.

Fontos, hogy a kérelmező nem a tartalom előállítója volt, csupán lájkolta azt, így csak szimpátiáját fejezte ki. A Bíróság hangsúlyozta, hogy ez nem mérhető egyenlő súllyal ahhoz, mintha a kérelmező aktívan terjesztette volna a tartalmat.

Két fontos észrevétel tehető: egyrészt a Bíróság a véleménynyilvánítás különböző formáira eltérő intenzitással tekint, és alacsony intenzitású jogi tények esetén indokolt a magasabb

⁶⁰ E körben a Bíróság a következő ügyekben hozott saját döntéseit emelte ki: Axel Springer AG v. Németország (App. no. 39954/08), Herbai v. Magyarország (App. no. 11608/15), Kudeshkina v. Russia (App. no. 29492/05).

⁶¹ A Bíróság interneten történő véleménynyilvánítással kapcsolatos gyakorlatáról ld. Gergely Gosztonyi: The European Court Of Human Rights: Internet access as a means of receiving and imparting information and ideas. International Comparative Jurisprudence, 2020. <https://ojs.mruni.eu/ojs/international-comparativejurisprudence/article/view/6292> (2024. október. 10.).

védelem. Másrészt felmerül a kérdés, hogy a lájkolás valóban véleménynyilvánításnak minősül-e. Érdeemes megkülönböztetni a "Tetszik" gombot megnyomó platformokat azoktól, ahol további reakciók is lehetségesek. Az előbbi esetben a "Tetszik" bármilyen más reakciót is jelenthet, így meghatározhatatlan a jelentése, és nem tekinthető véleménynyilvánításnak.

A Bíróság a kérelmező munkahelyi pozícióját is figyelembe vette, megállapítva, hogy a munkaköréből kifolyólag csupán szűk körben ismerték, és nem rendelkezett reprezentatív státusszal. Ezért a Facebookon végzett aktivitása nem gyakorolhatott jelentős hatást a diákokra, szülőkre, tanárookra vagy munkatársakra. A török bíróságok nem vették figyelembe, hogy ezek közül hányan láthatták a kérelmező közösségi oldalát, illetve értesülhettek az általa lájkolt tartalmakról.

3.1.3. Aránytalan szankció

A Bíróság hangsúlyozta, hogy fontos lett volna értékelni, vajon a kérelmező véleménye kiváltott-e felháborodást a munkahelyén, és történt-e panasz emiatt. A munkavállaló véleménynyilvánításhoz való jogának korlátozása nem elegendő elvont érvek alapján, hanem a konkrét következmények bemutatásával is alá kell támasztani.⁶²

A Bíróság gyakorlata szerint a korlátozás arányosságának kulcskérdése, hogy a kérelmező magatartásának korlátozása⁶³ és a kiszabott szankció súlya arányban áll-e egymással. Jelen ügyben a fegyelmi tanács a legszigorúbb jogkövetkezményt alkalmazta, azaz a munkaviszonyt azonnali hatállyal, végkielégítés nélkül szüntette meg. A Bíróság megállapította, hogy ez, különösen a kérelmező szenioritására és életkorára tekintettel, rendkívül súlyos és aránytalan szankció.

3.1.4. Magyar jogrendszer és bírói gyakorlat értékelése

Ebben a részfejezetben egy olyan különös vizsgálati spektrumból szeretném bemutatni a jogesetet, hogy a magyar jogrendszer, és azon belül is legfőképpen az alkotmányjogi, munkajogi normák, miként nyújtanak megoldást az esetre, továbbá nagy hangsúlyt szeretnék fektetni a hazai bírói gyakorlat bemutatására is.

A véleménynyilvánítás jogát Magyarországon mind alapjogként, mind pedig a személyiségi jog részeként védi a jogrendszer. A munkavállalók véleménynyilvánítási jogával kapcsolatban különösen az Mt. 8. és 9. §-ai fontosak, amelyek tulajdonképpen az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített, a bíróság által is alkalmazott szükségességi és arányossági teszt

⁶²The case of *Melike v. Turkey* (Application No. 35786/19)

⁶³PÁKOZDY Csaba. *A véleménynyilvánítás szabadsága és a nemzetközi jog, különös tekintettel az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatára*. Miskolci Egyetem, 2006. 201.o.

munkajogi kiterjesztésének tekinthetők. Az Alaptörvény alapján az alapvető jogok csak törvényben, alkotmányos cél érdekében, és kizárólag a szükséges és arányos mértékben korlátozhatók.

Mivel az Mt. 9. § általánosan szabályozza a munkavállalók személyiségi jogainak korlátozását, a Polgári Törvénykönyv szabályaira hivatkozva, az elemzést az Mt. 8. § speciális szabályaira fogom összpontosítani, és csak akkor térek vissza az Mt. 9. §-ra, ha az a dolgozatom szempontjából lényeges.

Az Mt.-nek már a dolgozatomban többször emlegetett passzusaiból egyértelműen levezethető, hogy a munkavállalók véleménynyilvánításhoz való jogával versengő⁶⁴ jogos érdeket a munkáltató jóhírneve és legitim gazdasági érdeke jelenti, amelyeket a munkavállaló a munkaidején kívül sem veszélyeztethet. A kommentárirodalom szerint: a munkáltató legitim gazdasági érdekének körébe sorolható *"[mindaz], ami a munkáltató által folytatott jogszerű gazdasági tevékenységgel összefügg", illetve "[minden] olyan munkáltatói (jogos) érdek, amely a piaci, üzleti környezetben való megjelenéshez kapcsolódik."*⁶⁵

A hazai alkotmányjog is hasonló elvet követ mint a bíróság, miszerint az alapjogok⁶⁶ korlátozását szigorúan kell megítélni, hogy minél inkább biztosítsa azok érvényesülését. Az Mt. szabályai ehhez igazodnak, mivel a munkavállaló véleménynyilvánítási joga csak akkor korlátozható, ha az közvetlen összefüggésben van a munkaviszonnyal, és súlyos jogsértést okoz, vagy közvetlenül fenyeget ezzel. Az Mt. rendelkezései alapján egyértelmű, hogy a törvény a Bíróság által fontosnak tartott szempontokat is figyelembe veszi, például a munkavállaló munkakörének és a munkáltatón belüli pozíciójának jelentőségét. Bár a vezető beosztású munkavállalók véleménynyilvánítási jogáról az Mt. nem tartalmaz külön szabályokat, az Mt. 8. § (2) bekezdéséből kiderül, hogy az ő jogaik korlátozása szélesebb körben is lehetséges. Összességében tehát megállapítható, hogy az Mt. szabályai összhangban vannak a Bíróság döntésével, mivel a munkavállalók véleménynyilvánítási jogát a szükséges keretek között szabályozza.

A magyar hatályos jog vizsgálatánál már igencsak találhatunk ellentmondásokat. A közalkalmazottak munkaidőn kívüli véleménynyilvánításhoz való jogát értelmezve az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a véleménynyilvánításhoz való jog korlátozása akkor felel meg az alkotmányos kritériumoknak, ha a *"közalkalmazott munkaköre vagy beosztása*

⁶⁴ KÁRTYÁS Gábor PETROVICS Zoltán - TAKÁCS Gábor: Kommentár a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényhez. Ügyvéd Jogtár. Az Mt. 8. §-ához fűzött magyarázat.

⁶⁵ BANKÓ Zoltán - BERKE Gyula - KISS György - SZÖKE Gergely László: Nagykomentár a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényhez. Ügyvéd Jogtár. Az Mt. 8. §-ához fűzött magyarázat.

⁶⁶ SÓLYOM László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon. Osiris, Budapest, 2001. 417- 418. o.,

ellátására lényeges és valóságos, közvetlen hatással van és ha az egyúttal alkalmazójának érdeksérelmével jár."⁶⁷ Ugyan, az idézett AB határozat még jóval a közösségi média születése előtt íródott, mégis jelentős támpontot adhat a korlátozott magyar precedensrendszernek megfelelően, egyfajta analógiára adhat támpillért.

A 14/2017. (VI. 30.)⁶⁸ AB határozatban (a továbbiakban: ABH) foglaltak mára már teljesen a munkaügyi bíróságok gyakorlatának mondható. Az ABH a munkaviszony sajátosságának tekinthető "hűség" kötelezettségre tekintettel rögzítette, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a munka világában erősebb korlátok között érvényesül. Ennek megfelelően a véleménynyilvánításhoz való alapjog *"nem nyújt védelmet olyan munkavállalói nyilvános közléseknek, amelyek célja pusztán a munkáltató jó hírnevét, üzleti reputációját, kedvező piaci és kereskedelmi megítélését sértő, romboló, illetve a munkáltató képviselőjének magán-, vagy családi életével kapcsolatos bántó vagy sértő kifejezések használata."*⁶⁹ Az alkotmánybíróság ezen indoklásában kifejti továbbá, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki azon közlésekre sem, amelyeket kifejezetten üzletrontó céllal vagy egyéb jogsérelem okozása érdekében közölnek. Emellett a munkavállalói vélemény akkor sem védett, ha a célja a munkáltató értékrendjének vagy politikájának nyílt kritikája vagy megkérdőjelezése, vagy értékalapú meggyőződést megtestesítő politika nyílt bírálata, megkérdőjelezése vagy aláásása. Az ABH egyaránt rögzítette, hogy valamely közlés védettségének megítélése során az alábbi szempontokat szükséges értékelni: a) a közlés közéleti és szakmai kötődését, b) a közlés ténybeli kötődését, illetve értékítélet jellegét, c) a közlés által okozott hátrányt, értve ez alatt különösen, hogy a közlés mennyire hatott kedvezőtlenül a munkáltató megítélésére, d) a véleményszabadságával élő munkavállaló jóhiszeműségét és e) az alkalmazott munkáltatói intézkedés súlyát.⁷⁰

A magyar bírósági gyakorlat szerint a munkavállaló véleménynyilvánítási jogának korlátozásának jogszerűségét több szempont alapján kell vizsgálni, többek között azt is figyelembe kell venni, hogy a közlés alapján beazonosítható volt-e a munkáltató, például, ha a munkavállaló a Facebook-profilján feltüntette a munkahelyét. Remek példa a Kúria Mfv.10469/2013/4.⁷¹ számú határozata. *Az F. üzenőfalán történt megjelentetése következtében a bejegyzés bárki számára elérhetővé vált, ezzel a nyilvános közzététel megvalósult. Az*

⁶⁷ 56/1994. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás, II.2. pont.

⁶⁸ BITSKEY Botond: Nem illeti meg a véleménynyilvánítás szabadságából fakadó alapjogi védelem a munkavállaló által közzétett szakmai jellegű közlést, ha annak nincs közéleti kötődése. Munkajog, 2018. 4. szám. 47-51. o.

⁶⁹ 14/2017. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás

⁷⁰ BDT 2011.2403.

⁷¹ Kúria Mfv.10469/2013/4.

alkalmazott kijelentésekkel a felperes a munkáltatót, annak vezetőit megfenyegette, megsértette, szervezkedésre uszított. A felperes a foglalkozását az F. oldalon feltüntette, ismerősei azzal amúgy is tisztában voltak, ezért az érintett munkáltató személye konkrét és egyértelmű volt. A felperes magatartásával a (régi)Mt. 103. § (1) bekezdés c) pontját is megsértette, írásbeli megnyilvánulásával a munkáltató helytelen megítélését idézte elő, mely kötelezettségszegéssel arányos volt az alkalmazott munkáltatói intézkedés.

3.2. A témához kapcsolódó legfőbb jogesetek

Az alábbiakban bemutatok néhány a témához kapcsolódó jogesetet.

3.2.1. A politizáló ügyész

Az ügyész esete jelentős visszhangot keltett a magyar közvéleményben⁷², amelyet a sajtó is széleskörűen tárgyalt.⁷³ A jogi szakmában különösen nagy figyelmet váltott ki az a fegyelmi eljárás, amelynek eredményeként az érintett ügyészt hivatalvesztés büntetéssel sújtották, mivel a közösségi médiában, konkrétan a Facebookon közzétett bejegyzései a hivatali szerepkörével összeegyeztethetetlennek bizonyultak. Az ügy kapcsán számos kérdés merült fel a közszolgálati tisztviselők etikai normáinak és a szólásszabadság határainak viszonyáról, továbbá precedensértékű jogi diskurzus alakult ki az ügyészi függetlenség és a közösségi média használatának korlátairól.

A döntés⁷⁴ alapját képező tényállás szerint a felperes a Facebookon megosztotta az index.hu oldalon megjelent „Kósa: Valósnak tűntek a papírok, de németül voltak”⁷⁵ című cikket, és ahhoz a következő kommentet fűzte: „Nos, minden „vádolt” maga választja meg a védekezése sorvezetőjét, maximum kiröhögjük. Hajrá... Ja és április 8.”⁷⁶ 2018 március 15-én egy birkanyáját ábrázoló képet posztolt az alábbi szöveggel: „A mai ünnepről ennyi fog megmaradni nekem. Itthon is maradtam, alszom, filmet nézek, elvagyok. Remélem, jövő ilyenkor már kedvem lesz kimenni.” Néhány nappal később pedig megosztotta az „Orbán Lapjáról Kitiltottak Társasága” egyik bejegyzését.⁷⁷

⁷² NÓTIN Tamás: *Három Facebook-posztal ment a kukába 13 év karrier*.https://index.hu/belfold/2018/10/30/ugyeszseg_per_targyalas_ugyesz_facebook_politika_kirugas/?token=ae5916440d8555fd4306b9bfe3655064 (Letöltve 2024.09.26.)

⁷³ VEREB Anita: *Ne szólj szám? –A közösségi médiában közölt vélemények a munkajogi bírói gyakorlatban*.<https://munkajogilap.hu/ne-szolj-szam-a-kozossegi-mediaban-kozolt-velemenyek-a-munkajogi-biroi-gyakorlatban>(Letöltve 2024.09.26.)

⁷⁴ Kúria Mfv.10015/2020/4. számú határozata.

⁷⁵ Index. (2018. március 13.). *Kósa Lajos és az eurómilliárdok története*.

⁷⁶ 168.hu. (2018, október 18). Írt három Facebook-posztot a parlamenti választások után, kirúgták a munkájáért többször elismert ügyészt.

⁷⁷ Iván-Nagy, Sz. (2021, február 16). Facebook-komment miatt kirúgott emberek: Munkajogász kommentálja az eseteket. *Telex*.

Az alperes a felperest a fenti magatartásával összefüggésben hivatalvesztés fegyelmi büntetéssel sújtotta, mert megsértette az ügyészi hivatásrendi szabályokat⁷⁸ és az Mt. 8. § (2)–(3) bekezdését.⁷⁹ A határozat indokolásában kifejtette, hogy a felperes bejegyzéseinek tartalma és stílusa ügyészi etikai szempontból kifogásolható, más személy, illetve közösség emberi méltóságát, valamint az ügyészi szervezet integritásába, etikai normáiba vetett bizalmat sértő jellegű. A bejegyzések tartalmukat, szóhasználatukat és mondanivalójukat tekintve objektíve alkalmasak arra, hogy az ügyészi hivatás pártatlanságának követelményét, az ügyészi szervezet jó hírnevét és az ügyészi hivatásba vetett közbizalmat, illetve az ügyészi hivatás tekintélyét sértsék.⁸⁰

Az elsőfokon eljáró bíróság az alperes fegyelmi határozatát megváltoztatta, és a hivatalvesztés helyett a felperest egy fizetési fokozattal való visszavetés fegyelmi büntetéssel sújtotta. A munkaügyi bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes az index.hu oldalon megjelent cikkhez fűzött kommentjének tartalmával megsértette, illetve veszélyeztette az ügyészi hivatása tekintélyét⁸¹. Az ügyész ugyanis hivatása gyakorlásán kívül sem tehet olyan nyilatkozatot, hogy egy eljárásban érintett fél nyilatkozatát „kiröhögi”. Az alperes által kifogásolt, másik két poszttal kapcsolatban ugyanakkor a bíróság megállapította, hogy azok magánéletben tett véleménynek tekinthetők, azokkal a felperes nem valósított meg politikai tevékenységet, ezek a bejegyzések a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlása körébe tartoznak.⁸²

A Fővárosi Törvényszék egyetértett az elsőfokú bíróság következtetéseivel és jogi érvelésével. Kiemelte, hogy valóban sérti az ügyészi hivatás etikai szabályait, ha az ügyész akár magánéletében arra utal,⁸³ hogy kiröhöghető az eljárásban érintett személy nyilatkozata, különösen, hogy a „kiröhög” szó használata azt sugallja, hogy ez az ügyészi szervezeten belül megszokott gyakorlat. A felperes további bejegyzéseivel kapcsolatban a Törvényszék is azt állapította meg, hogy azok a szabad véleménynyilvánítás határain belül maradtak, nem voltak durvák, sértőek, bántóak vagy lealacsonyítóak. Ezen túl a posztok nem értékelhetők politikai tevékenységként sem, mert ez utóbbi megállapításához a magánszférát meghaladó

⁷⁸Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 7. § (1) bekezdés, (3) bekezdés e) pont, valamint az ügyészi hivatás etikai szabályairól szóló ajánlás II/1.e) pont és V. pont.

⁷⁹Mt. 8. § (2)–(3) bekezdése

⁸⁰Berkés, B. (2020). A Kúria gyakorlatából. *Acta Humana*, 2020(2), 87–96.

⁸¹Vereb, A. (2021). Ne szólj szám...? – A közösségi médiában közölt vélemények a munkajogi bírói gyakorlatban. *A munka világa*, 2021(2), 30–37.

⁸²Vereb, 2021

⁸³Horváth, I., Szladovnyik, K. (2021, július 7). A közösségi médiában közölt vélemények a munkajogi bírói gyakorlatban.

nyilvánosság előtt közvetlenül megnyilvánuló⁸⁴, tényleges politikai tartalommal bíró, szándékos és aktív magatartásra lenne szükség, mely a jelen esetben nem merült fel.

Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ami a felperesnek az index.hu oldalon megjelent cikkhez fűzött kommentjét illeti, a Kúria osztotta az alsóbb fokú bíróságok következtetéseit, és rámutatott,⁸⁵ hogy az ügyészi hivatás tekintélyével nem fér össze, hogy az ügyész akár egy zárt Facebook-csoportban is olyan nyilatkozatot tesz, amely arra utal, hogy a büntetőeljárásban a vádlott védekezése nevetség tárgya lehet. A Kúria abban is egyetértett az eljáró bíróságokkal, hogy a felperes további, magánemberként tett bejegyzési nem valósítottak meg fegyelmi vétséget. A Kúria szerint a zárt Facebook-csoporton belüli képmegosztás és véleménymegfogalmazás politikai tevékenységnek nem tekinthető, az csupán a szabad véleménynyilvánítás körébe eső tevékenység.⁸⁶

3.2.2. A kollektív felelősség miatti büntetés

Az esetnek különleges jelleget ad, hogy a többi vizsgált ügytől eltérően a munkáltató nem egyetlen munkavállaló elszigetelt, közösségi médiában tett megnyilvánulását vette figyelembe, hanem egy kvázi csoportos munkavállalói viselkedés vezetett a munkáltató egyoldalú intézkedéséhez. A döntés⁸⁷ alapjául szolgáló ügyben a felperes a 3600.hu internetes oldalon⁸⁸, a 'Szinte teljesen leszedte a vihar az ózdi Idősek Otthonának tetejét'⁸⁹ című cikkhez fűzött nyilvános kommentárokat Facebook-profiljával, kollégáival együtt. A munkáltató ezt észlelve, rendkívüli felmentéssel megszüntette a felperes közalkalmazotti jogviszonyát. Az indokolás szerint a kommenteket író közalkalmazottak a Facebook nyilvános üzenő falán tartalmilag és hangnemen sértő beszélgetést folytattak. Vulgáris és bántó kifejezéseikkel megsértették az alperes jó hírnevét, és bizalmas belső információkat tettek közzé a nyilvánosság előtt, ezzel pedig közalkalmazotthoz méltatlan viselkedést tanúsítottak. A felperes keresetének helyt adó elsőfokú bíróság rámutatott, hogy bár az egyes megszólalók egymásra gyakorolt hatása nem maradhat figyelmen kívül, a kötelezettségszegés személyenként vizsgálendő, vagyis „kollektív büntetés kiszabására” nincs lehetőség. Tény, hogy a kommentelő közalkalmazottak némelyike

⁸⁴ HVG.hu. (2018, október 30). Három választások előtti Facebook-posztja miatt menesztettek egy ügyészt. *HVG.hu*.

⁸⁵ Mérce.hu. (2019, május 10). Pert nyert első fokon az ügyész, akit politikai tartalmú Facebook-posztjai miatt rúgtak ki. *Mérce.hu*.

⁸⁶ Mérce.hu, 2019

⁸⁷ Debreceni Ítéltábla Mf.50025/2020/4. számú határozat

⁸⁸ Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság. (2022, March 26). *Megnyitotta kapuit a zsujtai idősek otthona*.

⁸⁹ Origo. (2018, július). A vihar megbontotta egy idősek otthona tetőszerkezetét. *Origo.hu*.

valóban sértő, trágár kifejezéseket használt, azonban a felperes bejegyzései sem önmagukban, sem az egyéb bejegyzések mellett nem voltak sértőek, trágárok, jó hírnév megsértésére alkalmasak, a felperes belső, bizalmas információkat sem osztott meg.⁹⁰ Bár a felperes nem határolódott el a bejegyzésektől, a megszólalásai nem voltak szándékerősítők a többi hozzászólóra. Az alperes fellebbezése nyomán eljáró Debreceni Ítélőtábla hangsúlyozta, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága, az Mt. 8. § (1),(3)⁹¹ bekezdésében meghatározott korlátokkal, bármely fórumon így a Facebookon is megilleti a közalkalmazottakat. Az adott esetben, bár a felperes részt vett a Facebookon zajló beszélgetésben, az ő hozzászólásai – a többi megszólalóval ellentétben – nem tartalmaztak trágár, vulgáris, a munkáltatót vagy más közalkalmazottakat sértő, lealacsonyító megjegyzéseket.⁹² A felperes hozzászólásaiban nem szerepelt olyan adat sem, amelynek közzététele hátrányos következménnyel járt volna a munkáltatóra vagy más személyekre nézve, és a bíróság szerint a felperes nem felelős mások ilyen tartalmú bejegyzéseikért. A bíróság megállapította, hogy a felperes nem vétkesen szegte meg⁹³ a közalkalmazotti jogviszonyból eredő lényeges kötelezettségeit, és nem tanúsított olyan magatartást, amely a jogviszony fenntartását lehetetlenné tette volna.⁹⁴

3.3. Összegzés

A bírói gyakorlatban egyre gyakrabban merülnek fel olyan esetek, amikor a munkaviszony megszüntetése a munkavállaló közösségi médiában tanúsított magatartására vezethető vissza. Az ilyen ügyek rámutatnak arra, hogy a bíróságok is felismerik a közösségi média jelentőségét, és azt a tényt, hogy a platformokon való megjelenés hatással lehet a munkaviszonyra és a munkáltató-munkavállaló kapcsolatára.

A bírói döntésekben általában azt vizsgálják, hogy a közösségi médiában tett megnyilvánulások valóban olyan súlyosak-e, hogy indokoltá teszik a munkaviszony megszüntetését. A bíróságok mérlegelik, hogy az adott tartalom sérti-e a munkáltató jogos érdekeit, veszélyezteti-e a cég jó hírnevét, vagy éppen a munkavállaló munkaköri kötelességeivel összeegyeztethetetlen magatartást tükröz. Az esetek sokszínűsége miatt a bírói gyakorlat folyamatosan fejlődik, és

⁹⁰ Veréb 2021

⁹¹ Az Mt. 8. § (1)(3) bekezdése

⁹² Veréb 2021

⁹³ A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 33/A. § (1) bekezdés a) pontja szerint a munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt rendkívüli felmentéssel megszüntetheti, ha a közalkalmazott a közalkalmazotti jogviszonyból eredő lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi

⁹⁴ A Kjt. 33/A. § (1) bekezdés b) pontja szerint a munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt rendkívüli felmentéssel megszüntetheti, ha a közalkalmazott olyan magatartást tanúsít, amely a közalkalmazotti jogviszony fenntartását lehetetlenné teszi

egyre inkább figyelembe veszi a közösségi média használatával járó új kihívásokat és a digitális jelenlét jelentőségét.

A döntésekben kulcsszerepet játszik, hogy a munkáltató előzetesen szabályozta-e a közösségi média használatát, például etikai kódexben vagy belső szabályzatban. Ha ilyen iránymutatások léteznek, a bíróságok rendszerint szigorúbban ítélik meg a szabályok megsértését, különösen, ha a munkavállaló nyilvánosan bírálta a munkaadót, bizalmas információkat osztott meg, vagy olyan magatartást tanúsított, amely sértheti a munkáltató érdekeit.

Összességében a bírói gyakorlat hangsúlyozza a közösségi média felelősségteljes használatának szükségességét, és egyre inkább megköveteli, hogy a munkáltatók és munkavállalók is tisztában legyenek a digitális kommunikáció következményeivel. Véleményem szerint ezek az esetek rávilágítanak arra, hogy a közösségi média hatásait a jogi környezetnek is követnie kellene, hiszen a bírósági döntéseknek az egyedi eseteken túlmutatva, az általános iránymutatások meghatározásában is fontos szerepük lehet.

4. Nemzetközi kitekintés

Európában a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlását más alapvető jogok, mint például a nemzetbiztonság védelmével kell egyensúlyba hozni. Az alkotmányos keretek összetettsége miatt az amerikai Első Alkotmánykiegészítéshez hasonló, közvetlen megfelelője nem létezik. A véleménynyilvánítás szabadságának védelme Európában különböző forrásokból származik, beleértve az Emberi Jogok Európai Egyezményét, az EU Alapjogi Chartáját, több nemzeti alkotmányt, valamint az európai bíróságok ítélezési gyakorlatát. Dolgozatomban, négy államot szeretnék ugyancsak érintőlegesen, bemutatni közösségi média szabályozás spektrumából. Választásaim indoklásaként, azon indokokat szeretném felsorakoztatni, miszerint mennyire hasonlít/különbözik a magyar jogrendszerhez képest, vagy éppen mennyivel előrehaladottabb/elmaradottabb a kodifikáció.

Szlovákiát mutatnám be elsődlegesen, mint egyfajta kiindulóalapot, hiszen ezen ország szabályozása hasonlít véleményem szerint a leginkább a magyar jogrendszerhez.

Dánia szintén a bekezdés első gondolatokban ismertetett ismérvekkel rendelkezik, ugyanakkor ott már egy jelentős folyamat lezajlott dolgozatom fő vizsgálati csoportjának a közszolgálati alkalmazottak közösségi média használatával kapcsolatban.

Végül két szinte minden tekintetben teljesen különböző óriás államot szeretnék bemutatni a maguk „vívmányaival”.

4.1. Szlovákia

Szlovákiában a véleménynyilvánítás szabadságát és az információhoz való hozzáférés jogát a Szlovák Köztársaság Alkotmánya⁹⁵ III. fejezetének 26. cikke garantálja, amely a politikai jogok körébe tartozik. A 26. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a véleménynyilvánítás és az információhoz való hozzáférés jogai alkotmányos védelem alatt állnak az ország területén, vagyis minden állampolgár számára biztosítottak. A cikk (2) bekezdése szerint bárki szabadon kifejezheti véleményét szóban, írásban, sajtóban, képfelvétellel vagy más módon, és korlátozás nélkül kereshet, fogadhat és terjeszthet információkat, akár az államhatáron túlra is. Ez a szabályozás szilárd alapot biztosít a véleménynyilvánítás és az információszabadság számára, hozzájárulva a demokratikus értékek és a szólásszabadság védelméhez.

Szlovákiában a véleménynyilvánítás szabályozása nem különbözteti meg az online és offline tereket mindkét esetben ugyanazok a jogszabályok érvényesek.⁹⁶ Az online véleménynyilvánítás kapcsán többféle jogi felelősség merülhet fel. Magánjogi esetekben leggyakrabban személyiségi jogok sérülnek, mint például a magánélet, az emberi méltóság, a becsület vagy a jó hírnév védelme, illetve a személyes adatok jogtalan kezelése. Ezen magánjogi sérelmekhez olykor közjogi következmények is társulhatnak. Közjogi szempontból megkülönböztetünk közigazgatási jogsértéseket, amelyek szankciókat vonhatnak maguk után, és súlyosabb esetekben akár büntetőjogi felelősség is felmerülhet. A közigazgatási jogsértések tipikusan a személyes adatok védelmének megsértéséből fakadnak, amikor is a szlovák adatvédelmi hatóság közigazgatási intézkedéseket hozhat és bírságot szabhat ki. Az eljárások a személyes adatok objektív védelmét szolgálják, ugyanakkor a szabályozás lehetőséget ad arra is, hogy az érintettek magánúton kártérítési igénnyel éljenek.

Szlovákiában a közösségi média szolgáltatója alapvetően nem felelős az adattovábbításért ("mereconduit" szolgáltatás),⁹⁷ ha a feltételek teljesülnek. A bíróságok gyakran úgy értelmezik a felelősséget kizáró klauzulát, hogy ha bármely feltétel nem valósul meg, a szolgáltató felelőssége megállapítható. Husovec szerint ez helytelen értelmezés, mivel a felelősségkizáró klauzula célja nem ez, hanem annak meghatározása, hogy meddig nem lehet a szolgáltatót felelősségre vonni. Ha a klauzula nem alkalmazható, a szolgáltató felelősségét az általános nemzeti szabályok szerint kell megítélni. A 22/2004-es törvény alapján a szolgáltató akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyos feltételek teljesülnek. Az EK irányelv célja

⁹⁵ 460/1992 Zb. *Ústava Slovenskej republiky*

⁹⁶ HULKÓ Gábor: (Fakenews és socialmedia: szabályozás és közigazgatási intézkedések Szlovákiában. In *Medias Res*, 10(2), 297–311

⁹⁷ Husovec, Martin (2012): *Zodpovednost' poskytovateľa diskusného fóra údajne difamačné príspevky tretích osôb*. *Revue pro právo a technológiu*, 2012, 6. sz., pp. 45–48.

meghatározni, hogy mely esetekben nem vonható felelősségre a szolgáltató, de ez nem jelenti azt, hogy a normák megsértése automatikusan felelősségre vonást eredményez.

4.2. Dánia

A becsület és a jó hírnév védelme tekintetében, ha az európai államokat egy osztályként vizsgáljuk, renitens tanulónak tekinthető Dánia, ugyanis a dán jogrendszerben nem valósul meg *expressis verbis* személyiségi jogok védelme. A személyiség általános védelme természetesen magában foglalja a jó hírnév és a becsületsértő magatartás elleni tilalmat is. Ezeknek a jogoknak a büntetőjogi védelmét a rágalmazás és a becsületsértés jogi keretei biztosítják, amelyeket Dániában szintén büntetőjogi tényállásként szabályoznak. A Büntető Törvénykönyv 267. cikkelye⁹⁸ szerint bárki, aki sértő szavakat, cselekedeteket vagy állításokat terjeszt, megsérti mások jogát arra, hogy a társadalom „tisztelőben tartsa” őt, ezért pénzbírsággal és legfeljebb négyhónapos szabadságvesztéssel sújtható. Amennyiben az állítást rosszindulatból tették, vagy ha a közlőnek nem volt ésszerű indoka, akkor a 267. cikkben említett pénzbírság 20%-kal emelhető, míg a szabadságvesztés időtartama akár két évig is terjedhet. A 269. cikk azt is kimondja, hogy az állítás nem vonható felelősségre, ha annak valóságtartalmát megállapították, vagy ha a közlő jóhiszemű volt, vagy ha cselekedete a nyilvánvaló közérdek vagy jogos magánérdek védelmét szolgálta.

Összességében megállapítható, hogy ezeknek a jogoknak a védelme, bár kifejezetten nem szerepel az állam polgári és alkotmányos szabályozásában, az emberi személyiség általános védelméből következik, és büntetőjogi védelem is érvényes rájuk. A közösségi médiában található „üzenőfal” különösen kedvező teret ad ezeknek a jogsértéseknek.

A dán jogrendszerben⁹⁹ a köztisztviselők nyilatkozatai is korlátozásoknak vannak kitéve. Általános elv, hogy az állami alkalmazottak nem tehetnek indokolatlanul sértő vagy nyilvánvalóan hamis kijelentéseket a köztisztviselők munkáját érintő fontos kérdésekben. Ezzel kapcsolatban a Dán Igazságügyi Minisztérium iránymutatást adott ki a véleménynyilvánítás szabadságáról, amelyben meghatározták a véleménynyilvánítás speciális kereteit.

A tudományos területen dolgozó közalkalmazottak véleménynyilvánítási szabadsága kapcsán több jogi eljárás is indult dán bíróságok előtt. A dán Legfelsőbb Bíróság 2015. június 3-án ítéletet hozott Jørgen Dragsdahl és Bent Jensen történészek ügyében, majd 2016. június 21-én a koppenhágai városi bíróság a Politiken akkori főszerkesztője, Bo Lidegaard ellen indított

⁹⁸ DanishCriminalCode art 267-269 https://www.legislationline.org/download/id/6372/file/Denmark_Criminal_Code_am2005_en.pdf (Letöltve 2024.10.6.)

⁹⁹ BARZÓ Tímea CZÉKMANN Zsolt CSÁK Csilla „Gondolatok közttere” *A közösségi média személyiségvédelemmel összefüggő kihívásai és szabályozása az egyes államokban* Miskolci Egyetemi Kiadó 2021

eljárásban vizsgálta a kutatók véleménynyilvánítási szabadságát. Az egyes kutatóintézetek saját szabályokat állapíthatnak meg a kutatók nyilvános vitában való részvételére vonatkozóan. Például a Koppenhágai Egyetem jogi útmutatása az UCPH név és logó használatáról többek között korlátozza a kutatók hivatkozását a munkahelyükre nyilvános viták során, ha a téma teljesen kívül esik a kutatási területükön.¹⁰⁰

4.3. Egyesült Államok

Az Egyesült Államokban a média központi szerepet tölt be a demokrácia működésében. Információkat ad az állampolgároknak, amelyek segítik őket a választások során hozott döntésekben. Emellett a média biztosítja a kormány és más hatalmi tényezők átláthatóságát és elszámoltathatóságát¹⁰¹ a köz- és magánszférában is. Fontos megértenünk, hogy az alábbi bemutatott jogintézmények miért játszanak kulcsszerepet a közösségi média szabályozásában az Egyesült Államokban.¹⁰²

Az Első Alkotmánykiegészítés alapvető jelentése az ún. "streetcornerspeakers" védelme. Egyfajta védőpajzsot biztosít azoknak az állampolgároknak, akik kritikát fogalmaznak meg az állammal szemben.¹⁰³ A sérelemperek terén a 20. századi mérföldkő a Sullivan ítélet, amely világosan elválasztotta a közszereplőket a magánszemélyektől. A közszereplők esetében a közügyek nyílt és korlátozás nélküli megvitatásának elősegítése érdekében tágabb határokat állapítottak meg a jogsérelem megállapításához, ezzel szemben a magánszemélyek magasabb szintű védelmet élveznek, amennyiben korábban nem szerepeltek széles nyilvánosság előtt, tehát nem voltak "reflektorfényben", így nem tették ki magukat a bírálat lehetőségének.

Ha egy magánszemély jogsértést szenved el, akkor a másik fél felelősségét kell bizonyítania a per során, ez annyit jelent, hogy be kell bizonyítania, hogy a sérelmezett közlemény közzétételekor a másik fél nem úgy járt el, ahogyan azt elvárható lenne. Az Első Alkotmánykiegészítés 20. századi értelmezése arra utal, hogy a joggyakorlat a "freedom versus dignity" vitájában inkább a szabadságot részesíti előnyben. Ahogy Koltay András is megjegyzi, "nagyon erős a vélelem, hogy az előzetes korlátozások, amelyek megakadályozzák a vélemény közzétételét, alkotmányellenesek."¹⁰⁴

¹⁰⁰ Dissemination and freedom of expression. <https://forskerportalen.dk/en/communication-and-free-dom-of-expression/> (Letöltve 2024.10.6.)

¹⁰¹ MAJTÉNYI László: Az információs szabadságok, adatvédelem és a közérdekű adatok nyilvánossága (2006): Budapest: Complex 93. o.

¹⁰² StiglerCommitteeon Digital Platforms, 2019: 196.

¹⁰³ Lohrmann, D. (2017): Review: The Year HurricanesDevastatedLand, Data and Trust. GovernmentTechnology, <https://www.govtech.com/blogs/lohrmann-on-cybersecurity/2017-the-year-hurricanes-devastated-land-data-and-trust.html> Letöltve (2024. 09. 17.).

¹⁰⁴ KOLTAY András: Az új média és a szólásszabadság. A nyilvánosság alkotmányos alapjainak újragondolása(2019):. Budapest: WoltersKluwer.

A következőkben szeretném, a dolgozat születése szempontjából talán az eddigi legfontosabb, világviszonylatban is mérőföldkőnek számító jogesetet ismertetni. A jogeset középpontjában Donald Trump elnök Twitter-fiókjának blokkolásai álltak¹⁰⁵ amelyeket több felhasználó sérelmezett, akik az elnök politikai posztjaira reagálva fejezték ki nemtetszésüket. Az felperesek (vagyis a felhasználók) akiket Trump letiltott, azzal érveltek, hogy ez a lépés sérti az amerikai Alkotmány Első Kiegészítését, amely a szólásszabadságot védi. A felperesek szerint a Twitter nem csupán egy közösségi média platform, hanem olyan nyilvános fórum is, ahol a politikai vélemények szabadon megoszthatók és vitathatók. Az ügy legfontosabb jogi kérdése az volt, hogy Trump Twitter-fiókját magánszemélyként vagy hivatalban lévő elnökként használta-e.

Trump Twitter-fiókját, amelyet 2009 óta működtetett (@realDonaldTrump), még elnöki beiktatása előtt hozta létre. A per során a Fehér Ház jogi képviselői arra hivatkoztak, hogy a fiók magánszemélyként üzemelt, és a blokkolások is ennek megfelelően történtek, tehát az elnök nem sértette meg az Első Kiegészítést. Ezzel szemben a felperesek azzal érveltek, hogy a fiók elnöki használatának megkezdése után, a beiktatást követően az elnöki kommunikáció fontos színhelyévé vált. Az elnök maga is jelezte, hogy Twitter-fiókját elnöki tevékenységének közvetítésére használja, ezzel legitimálva annak hivatalos jellegét.

A bíróság megállapította, hogy Trump Twitter-fiókjának használata nyilvános szónoki fórumként is értelmezhető, ahol a felhasználók közvetlenül reagálhatnak az elnök posztjaira. A közösségi média interaktív jellegét hangsúlyozva a bíróság rámutatott, hogy a blokkolás megakadályozta a felpereseket abban, hogy véleményüket kifejezzék, így gyakorlatilag elvették tőlük a lehetőséget a politikai diskurzusban való részvételre. A bíróság döntése kiterjedt arra a tényre is, hogy a Twitteren a felhasználók megjegyzései láncolatokat képeznek, és nemcsak a közvetlen válaszok, hanem azok további reagálásai is nyilvánosak, amelyek hozzájárulnak a diskurzus gazdagságához.

Az eljárás során a Fehér Ház is elismerte, hogy több mint ötven felhasználót blokkoltak a Twitteren, akik kritikát fogalmaztak meg a posztjaikkal kapcsolatban. A bíróság emlékeztetett arra, hogy a közszolgálati kommunikáció során nem lehet politikai vélemény alapján diszkrét módon szelektálni a felhasználók között¹⁰⁶, még akkor sem, ha a fiók magánszemélyként lett létrehozva. A döntés hangsúlyozta, hogy az elnöknek nemcsak joga, hanem kötelezettsége is van a szólásszabadság tiszteletben tartására.

¹⁰⁵ Pew Research Center. (2021, May 5). *Americans divided on whether Trump should be permanently banned from social media*. Retrieved from <https://www.pewresearch.org>

¹⁰⁶ KnightFirst Amendment Institute, et al. v. Donald J. Trump, et al. No. 18-1691-cv (2018).

A bíróság végül arra a következtetésre jutott, hogy az elnöki Twitter-fiók kormányzati szereplőként működik, és a blokkolások a közérdekű véleménynyilvánítás jogát sértették. A fellebbviteli bíróság megerősítette a körzeti bíróság elsőfokú döntését, amely kimondta, hogy a közszolgálati fórumokon, mint amilyen a Twitter is, a véleménynyilvánítás szabadsága¹⁰⁷ mindenkire vonatkozik, ezzel védve a demokratikus diskurzus integritását és sokszínűségét. A döntés következményei jelentősek lehetnek a jövőbeli politikai kommunikációra és a közösségi média használatára nézve, mivel világossá teszi, hogy az állami vezetők nem használhatják fel a közösségi média platformokat politikai ellenfeleik elnémítására.¹⁰⁸

4.4. Kína

A Kínai Népköztársaság Alkotmányának első cikke¹⁰⁹ deklarálja, hogy az ország szocialista állam, amelyet a munkásosztály vezet, és a munkások és parasztok szövetségén alapul. Az államformát és a jogi szabályozást e rendelkezés határozza meg.

A 38. cikk¹¹⁰ a személyek sérthetetlen méltóságát rögzíti, megtiltva annak megsértését, mint például becsületsértés vagy hamis vád. A 37. cikk¹¹¹ a személyes szabadsághoz való jogot erősíti meg, míg a 40. cikk¹¹² a levelezés szabadságát védi, amely csak állambiztonsági vagy bűnügyi okokból korlátozható.

A 41. cikk a véleménynyilvánítás szabadságát is biztosítja, lehetővé téve az állampolgárok számára, hogy kritikát fogalmazzanak meg állami szervekkel szemben. A közösségi média „a gondolatok szabad piacaként” van elnevezve, ahol a szólás szabadsága kulcsfontosságú, ám ennek gyakorlati érvényesítése sok kihívásba ütközik az országban.

A világháló, különösen a közösségi média platformjai fontos találkozóhellyé váltak, ezért a kínai vezetés egyre nagyobb erőfeszítéseket tesz az ideológiai fegyelem fenntartására.

Ahogy a "Nagy tűzfal" az 1990-es évek végétől fokozatosan kiépült, a kínaiak már nem férhettek hozzá a Facebookhoz, a Twitterhez, a Google keresőjéhez, a WhatsApphoz, a YouTube-hoz és az Instagramhoz. A főbb nyugati médiumok weboldalait blokkolták, míg más

¹⁰⁷ BARZÓ Tímea CZÉKMANN Zsolt CSÁK Csilla „Gondolatok közttere” *A közösségi média személyiségvédelemmel összefüggő kihívásai és szabályozása az egyes államokban* Miskolci Egyetemi Kiadó 2021. 624-644.o.

¹⁰⁸ „In resolving this appeal, we remind the litigants and the public that if the First Amendment means anything, it means that the best response to disfavored speech on matters of public concern is more speech, not less.”

¹⁰⁹ A Kínai Népköztársaság Alkotmányának 1. cikke. <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn147en.pdf> (2024. 09. 25.)

¹¹⁰ A Kínai Népköztársaság Alkotmányának 38. cikke. <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn147en.pdf> (2024. 09. 25.)

¹¹¹ A Kínai Népköztársaság Alkotmányának 37. cikke. <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn147en.pdf> (2024. 09. 25.)

¹¹² A Kínai Népköztársaság Alkotmány. <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn147en.pdf> 2024. 09. 25.).

nyugati portálokhoz való hozzáférést annyira lelassították¹¹³, hogy az már jelentősen megnehezítette a használatukat, ezért az olyan saját fejlesztésű oldalak, mint a Weibo, a WeChat, a Youku, a TikTok vagy a Renren biztosítják az online közösségi teret.¹¹⁴ A Kínai Népköztársaságban megvalósult közösségi médiával, illetve személyiségi jogokkal kapcsolatos jogi helyzetet vizsgálva az a következtetés vonható le, hogy az állami fejlesztésű közösségi oldalak rendkívül nagy népszerűségnek örvendenek az országban, amely platformokon a személyiségi jogok védelme azonban nem valósul meg kielégítően. Az online felületeken megadott személyes adatok és megosztott vélemények gyakran az állam által kontrollált profilalkotás eszközeivé válnak egy olyan digitális erődben, ahol az őrtorony szerepét a Nagy Kínai Tűzfal látja el. A tűzfalrendszer szempontjából a 2012-es év fontos mérföldkő volt, mivel ekkor szigorúbb intézkedéseket vezettek be az internetes szűrések terén. A kormányzat fokozottan ellenőrizni kezdte azokat az online platformokat, amelyek titkos módszerekkel megkerülhették a „nagy tűzfalat”. Az új technológiák lehetővé tették, hogy a kormány által megbízott cenzorok figyelemmel kísérjék az állampolgárok internetes aktivitását, beleértve, hogy milyen híreket olvasnak, és mely oldalakat látogatják. Emellett az új szabályozások értelmében a virtuális magánhálózatok (VPN-ek) blokkolása¹¹⁵ is lehetővé vált.

A közösségi médiával kapcsolatban fontos megemlíteni, hogy a kínai internetes piac alapvetően három nagyvállalat irányítása alatt áll. Ezek közül az Alibaba a legnagyobb kínai e-kereskedelmi cég, a Tencent a közösségi média és az online játékok területén van jelen, míg a Baidu a fő online keresőmotor szolgáltatója.

Az állami médiaszabályozást különböző állami hivatalok és ügynökségek irányítják. Például a 2014-ben létrejött Központi Internetbiztonsági és Információs Vezető Csoport (CISILG) feladata a kiberbiztonsággal és az internetkezeléssel kapcsolatos tevékenységek koordinálása. Kína Kibertér Igazgatása (CAC) foglalkozik az internetes média adminisztrációjával és felügyeletével.

Ezen kívül fontos szerepet játszik az Ipari és Informatikai Minisztérium, amely a fizikai kommunikációs infrastruktúra és az internetszolgáltatók kezeléséért felelős, valamint a Közbiztonsági Minisztérium, amely szabályozza az online tartalmak hozzáférését, és

¹¹³ Understandingsocialmedia in China. https://www.asianhorizonltd.com/uploads/1/2/2/4/12248815/mckinsey_social_media_en_china.pdf (2024. 10. 06.).

¹¹⁴ Internet world'sstats. <https://www.internetworldstats.com/stats.htm> (2024. 10. 06.)

¹¹⁵ Arthur, Charles (2012): Chinatightens 'Great Firewall' internet controlwithnewtechnology. <https://www.theguardian.com/technology/2012/dec/14/china-tightens-great-firewall-internet-control>(2012) (2024. 09. 26.).

kivizsgálja az internetes csalásokkal, pornográfiával és államellenes megnyilvánulásokkal kapcsolatos ügyeket.

4.5. Összegzés

Az alapvető jogok értelmezése élesen eltérhet a világ különböző részein: míg Európában széles körben érvényesül a véleménynyilvánítás szabadsága és a demokratikus értékek, addig Kínában és más ázsiai országokban a kormányzati ellenőrzés és a társadalmi normák szigorúbbak lehetnek. Ezekben a régiókban az állami érdekek gyakran felülírják az egyéni jogokat, és a közösségi média használatára is erőteljes szabályozás vonatkozik. Ezzel szemben a nyugati világban, különösen az Egyesült Államokban, a szabadságjogok erőteljesebb védelme jellemző, ami szintén különbségeket eredményez abban, hogyan kezelik a közösségi média tartalmait. Mindezek mellett a globális platformok, mint a Facebook, egységes alapelveket próbálnak alkalmazni világszerte, még akkor is, ha a helyi kulturális és jogi eltérések gyakran kihívások elé állítják őket.

Dániában a közszolgálati dolgozók közösségi média használata jól szabályozott keretek között zajlik, és nagy hangsúlyt fektetnek az etikai irányelvek betartására. Az országban általánosan elvárják, hogy a közszolgálati alkalmazottak online tevékenységük során is tiszteletben tartsák a hivatalos etikai normákat, és ne veszélyeztessék a kormányzat vagy az állami intézmények hitelességét. Az irányelvek célja, hogy a közösségi médiában való megszólalások ne sértsék a köztisztviselők pártatlanságát és szakmaiságát.

Egy olyan szabályozási keretrendszer megalkotása, amely minden fél számára elfogadható, és egyensúlyt teremt a véleménynyilvánítás szabadsága, valamint a jogi és erkölcsi elvárások között, hosszadalmas és kihívásokkal teli folyamat. Véleményem szerint, bár a közösségi média globális jellege egységes szabályozást igényelne, a különböző kulturális és jogi különbségek áthidalása továbbra is komoly akadályokat jelent az univerzálisan alkalmazható megoldások megvalósításában.

5. Következtetések

A közösségi média platformok által felvetett 21. századi etikai dilemmák rámutattak arra, hogy globálisan újra kell gondolnunk a véleménynyilvánítás szabadságát. Szükségessé vált olyan emberi értékek világos megfogalmazása, amelyekért nemzetközi szinten ki lehet állni. A probléma rendkívül összetett, és komoly szuverenitási kérdéseket vet fel. Ugyanakkor véleményem szerint, mivel a közösségi média nem korlátozódik a nemzetállamok határaitra, az alapjogoknak sem lenne szabad így korlátozódniuk. A kérdés bonyolultságát tovább fokozza,

hogy hatalmas kulturális különbségek vannak a világ különböző részein, amelyek jelentős hatással vannak az etikai megfontolásokra is.¹¹⁶

A magyar joggyakorlat egyik jelentős hiányossága, hogy a „dermesztő hatás” (chilling effect)¹¹⁷ fogalma, amelyet a Bíróság az arányosság vizsgálatakor rendszeresen alkalmaz, nem jelenik meg a hazai bírósági határozatokban. Véleményem szerint e szempont figyelmen kívül hagyása komoly probléma, hiszen a döntések során azt is mérlegelni kellene, hogy egy adott munkavállalóra kiszabott szankció milyen hatással van a többi munkavállalóra, és milyen mértékben riasztja el őket véleményük kifejezésétől. Ez a megközelítés különösen indokolt lenne a véleménynyilvánítás jogának kiemelt fontossága, a munkaviszony hierarchikus jellege, és a munkavállalók közösségének védelme érdekében.

5.1. Javaslataim

Javaslatom szerint a közszolgálati alkalmazottak közösségi médiában tett véleménynyilvánításainak szabályozása elengedhetetlen, mivel az ilyen megnyilvánulások közvetlenül befolyásolhatják a közszolgálat megítélését és a közbizalmat. A vizsgált indikátorok alapján arra a következtetésre jutottam, hogy az etikai kódexek és a soft law eszközeivel történő szabályozás rugalmas és hatékony megoldás lenne, amelyet az állami keretrendszer minimális követelményei egészítenének ki. Biztosítaná, hogy a véleménynyilvánítások összhangban legyenek a közszolgálat alapvető értékeivel, így a semlegességgel, a hivatáshoz méltó magatartással és a közszolgálati szerep iránti bizalommal.

A szabályozásnak egyértelműen rögzítenie kellene az esetleges jogkövetkezményeket, például fegyelmi eljárásokat, figyelmeztetéseket, áthelyezéseket vagy a munkaviszony megszüntetését, de ezek csak akkor lennének alkalmazhatók, ha az adott véleménynyilvánítás ténylegesen sérti a közszolgálat alapértékeit. A vizsgált indikátorok azt is jelzik, hogy a túlzottan szigorú szankciók hátrányosak lehetnek, mivel korlátozhatják a közszolgálati alkalmazottak véleménynyilvánítási jogát, csökkenthetik a szólásszabadság érvényesülését és gátolhatják a nyitott, konstruktív párbeszédet a közszolgálati szervezetekben. Az arányos szankciórendszer kialakítása érdekében fontos, hogy a jogkövetkezmények egyéni mérlegelés alapján kerüljenek megállapításra, figyelembe véve az eset súlyosságát, az okozott kár mértékét, az érintett alkalmazott szerepét és feladatkörét.

¹¹⁶CSERVÁK Csaba. A szólásszabadság dogmatikai sajátosságairól a médiajog relációjában, in Cservák Csaba – HORVÁTH Attila (szerk.): Az adekvát alapjogvédelem, Budapest, Porta Historica, 2018, 91–96.o.

¹¹⁷Eric Barendt – Laurence Lustgarten – Kenneth Norrie – Hugh Stephenson: Libel and The Media: The Chilling Effect. Oxford, Clarendon Press, 1997. 191–192; Derbyshire County Council v. Times Newspapers [1993] 1 All ER 1011 (HL) 1917 J

Az általam javasolt keretrendszer egyensúlyt teremtené az etikai normák és a jogbiztonság között, elősegítve a közzszolgálati alkalmazottak felelősségteljes magatartását, miközben megőrzi a véleménynyilvánítás szabadságát. Az indikátorok alapján arra következtetnek, hogy a szabályozás kiegészítéseként szakmai iránymutatások és képzési programok bevezetése is szükséges, amelyek az etikai dilemmák kezelésére koncentrálnának. A közzszolgálati szféra sajátosságai indokolják, hogy a közösségi médiában közzétett tartalmak értékelése során a társadalmi hatásokat és a közvélemény befolyásolásának kockázatát is figyelembe vegyünk.

A javasolt keretrendszer törvényi szinten az egyes közzszolgálati törvények (így például a Kttv. vagy a Kit.) módosításával valósulna meg. A módosítás során a törvény külön fejezetben foglalkozna a közzszolgálati alkalmazottak véleménynyilvánításának kereteivel, egyértelműen meghatározva, hogy a közzszolgálati jogviszonyban dolgozók a közösségi médiában sem fejthetnek ki olyan tevékenységet, amely sértheti a közzszolgálat alapvető értékeit, így a semlegességet, a pártatlanságot és a közbizalmat. Ezzel egyidejűleg rögzítené, hogy a közzszolgálati alkalmazottaknak joga van szakmai kritikát megfogalmazni, amennyiben az a közérdek előmozdítását szolgálja, és a hivatáshoz méltó formában történik. Fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy ez napjainkban is működik, viszont a különvélemény intézménye igencsak rejteget még lehetőséget magában.

Elsősorban etikai vétségek szintjéről beszéltem eddig de a törvény kifejezetten szabályozná a véleménynyilvánítással kapcsolatos fegyelmi eljárások lefolytatását, meghatározva a lehetséges szankciókat, mint a figyelmeztetés, fizetéscsökkentés, áthelyezés vagy akár a munkaviszony megszüntetése. Ugyanakkor előírná, hogy a szankciók alkalmazásának arányosnak kell lennie, és mérlegelni kell az adott megnyilvánulás súlyosságát, az általa okozott társadalmi hatást, valamint az érintett köztisztviselő szerepét. Ezen szempontok törvényi szintű rögzítése megakadályozná a túlzott vagy önkényes szankciók alkalmazását.

A törvény rendelkezne továbbá olyan helyzetekről, amikor a véleménynyilvánítás szigorúbb korlátozása indokolt lehet, például vezető pozícióban lévő közzszolgálati alkalmazottak vagy bizalmas információkat kezelő tisztviselők esetében. Ezekben az esetekben szigorúbb etikai és magatartási elvárások lennének érvényben, figyelemmel a magasabb szintű közérdek védelmére. A törvényi szintű szabályozás így egy átlátható és kiszámítható keretrendszert hozna létre, amely biztosítja a véleménynyilvánítás szabadságának és a közzszolgálati kötelezettségek egyensúlyát, támogatva a felelősségteljes közösségi médiahasználatot.

Felhasznált irodalom jegyzéke:

A Bíróság interneten történő véleménynyilvánítással kapcsolatos gyakorlatáról Id. Gergely Gosztonyi: The European Court Of Human Rights: Internet access as a means of receiving and imparting information and ideas. International Comparative Jurisprudence, 2020

Arnousz-Juhász Lilla Mária Etikai kódex érvényesülése a kormánytisztviselők, a rendvédelmi hivatásosok és a köztisztviselők körében NKE 2019

Arthur, Charles (2012): Chinatightens 'Great Firewall' internet control with new technology. <https://www.theguardian.com/technology/2012/dec/14/china-tightens-great-firewall-internet-control> (2012)

Avornicului, M., Gubán, Á., Seer, L., & Szöcs, I. *Az internet és lehetőségei: Üzleti és jogi szempontokból*. Akadémiai Kiadó, 2019

Az Európai Parlament 2007. szeptember 4-i állásfoglalása a „softlaw” eszközök alkalmazásának jogi és szervezeti hatásairól (2007/2028(INI))

Az ún. hármas teszt (three-part test) a Sunday Times v. UK (App. no. 6538/74) ügy óta töretlenül a Bíróság gyakorlatának részét képezi. A hármas-tesztről részletes Id. Jan Oster: Media Freedom as a Fundamental Right. Cambridge University Press, 2015.

Baj Eszter: *Az alapjogok közvetlen alkalmazhatósága bírósági eljárásokban*. KRE-DIt, 2022. 4. o.

Balogh-Békesi Nóra - Balogh Zsolt: *Alapvető politikai jogok és szabadságok*. In Cserny Ákos (szerk.): Alkotmányjog. NKE Szolgáltató Kft., Budapest, 2013. 206-209. o.

Bankó Zoltán - Berke Gyula - Kiss György - Szöke Gergely László: Nagykommentár a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényhez. Ügyvéd Jogtár. Az Mt. 8. §-ához fűzött magyarázat

Barzó Tímea Czékmann Zsolt Csák Csilla „Gondolatok közttere” A közösségi média személyiségvédelemmel összefüggő kihívásai és szabályozása az egyes államokban Miskolci Egyetemi Kiadó 2021

Barzó Tímea Czékmann Zsolt Csák Csilla „Gondolatok közttere” A közösségi média személyiségvédelemmel összefüggő kihívásai és szabályozása az egyes államokban Miskolci Egyetemi Kiadó 2021 499. o.

Barzó Tímea Czékmann Zsolt Csák Csilla „Gondolatok közttere” A közösségi média személyiségvédelemmel összefüggő kihívásai és szabályozása az egyes államokban Miskolci Egyetemi Kiadó 2021. 624-644.o.

Bayer Judit: *Az Emberi Jogok Európai Bíróságának 10. cikkel kapcsolatos joggyakorlatának egyes súlypontjai*. Állam- és Jogtudomány, LVIII. évfolyam, 2017/4. szám, 117–118.

Bayer Judit: *A háló szabadsága* Új Mandátum Kiadó 2004 55-67.o.

BBC News (2020. October 06.): *Trump Covid post deleted by Facebook and hidden by Twitter*. <https://www.bbc.com/news/technology-54440662> (Letöltve 2024.09.07.)

Bitskey Botond: Nem illeti meg a véleménynyilvánítás szabadságából fakadó alapjogi védelem a munkavállaló által közzétett szakmai jellegű közlést, ha annak nincs közéleti kötődése. Munkajog, 2018. 4. szám. 47-51. o.

Bokor Tamás – Szabó Dávid: *Új média-etika és integritás* Dialóg Campus Kiadó 2018 34-46 .o.

Bokor Tamás: *Demokráciafogalmak a magyar kormánytisztviselők körében*. In Karlovitz János Tibor szerk.: Kulturális és társadalmi sokszínűség a változó gazdasági környezetben.

Komárno International Research Institute 2014 135.o.

Cengiz és mások v. Turkey (App. nos. 48226/10 and 14027/11), 49. §.

Crémer, J., de Montjoye, Y.-A., & Schweitzer, H. (2019). Competition policy for the digital era: The challenges posed by the Digital Markets Act. *Journal of Competition Law & Economics*, 15(3), (2019). 316-345. o.

Cseri Péter: Most akkor lehet f*sznak nevezni egy politikust vagy nem. 2020. <https://24.hu/belfold/2020/08/07/tasz-velemenynyilvanitas-ragalmazas-politikus-megrovas-kaputa-julia-interju/>

Cservák Csaba. A szólásszabadság dogmatikai sajátosságairól a médiajog relációjában, in Cservák Csaba – Horváth Attila (szerk.): Az adekvát alapjogvédelem, Budapest, Porta Historica, 2018, 91–96.o.

Danish Criminal Code art 267-269 https://www.legislationline.org/download/id/6372/file/Denmark_Criminal_Code_am2005_en.pdf (Letöltve 2024.10.6.)

Dissemination and freedom of expression. <https://forskerportalen.dk/en/communication-and-free-dom-of-expression/> (Letöltve 2024.10.6.)

Donders, K., & Pauwels, C. The introduction of the Audiovisual Media Services Directive in Europe. *Communications*, 33(2), 195-217(2008)

E körben a Bíróság a következő ügyekben hozott saját döntéseit emelte ki: Axel Springer AG v. Németország (App. no. 39954/08), Herbai v. Magyarország (App. no. 11608/15), Kudeshkina v. Russia (App. no. 29492/05).

Eric Barendt – Laurence Lustgarten – Kenneth Norrie – Hugh Stephenson: Libel and The Media: The Chilling Effect. Oxford, Clarendon Press, 1997. 191–192; Derbyshire County Council v. Times Newspapers [1993] 1 All ER 1011 (HL) 1917 J

Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelvmódosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet)

Fürjes Annamária – Rózsavölgyi Bálint – Szabó Anna Az Emberi Jogok Európai Bíróságának munkaügyi témájú legújabb joggyakorlata

Görög Márta Menyhárd Attila Koltay András *A személyiség és védelme* ELTE Állam- és Jogtudományi Kar kiadó 2017 51-55.o.

György István: *Közszolgálati jog*. HVG-ORAC, 2007. 45.o.

Hajdú József – Lukács Adrienn *Whistleblowing és a közösségi média szerepe a korrupció elleni fellépésben* NKE 2018

Hazafi (2019) i.m 58

Hazafi Zoltán: *Bevezetés, szabályozástörténet, hatály, a jogviszony tartalma*. 70.o.

Hazafi, Zoltán: *A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem. (2019).

Helberger, N., Pierson, J., & Poell, T. Governing online platforms: From contested to cooperative responsibility. *Internet Policy Review*, 7(4), 1-16

<https://lattmanntamas.hu/2019/12/07/kirugva-meg-ugysem-voltam/> Letöltve 2024.09.17

<https://onlineplatformok.hu/tema/szabalyozas>

Hulkó Gábor: (Fake news és social media: szabályozás és közigazgatási intézkedések Szlovákiában. In *Medias Res*, 10(2), 297–311

Husovec, Martin (2012):

Zodpovednost' poskytovatel' adiskusného fraza údajnej famačné príspevky tretích osôb. *Revue pro právo a technológie*, 2012, 6. sz., pp. 45–48

In resolving this appeal, we remind the litigants and the public that if the First Amendment means anything, it means that the best response to disfavored speech on matters of public concern is more speech, not less.

Internet world's stats. <https://www.internetworldstats.com/stats.htm> (2024. 10. 06.)

Kártyás Gábor Petrovics Zoltán - Takács Gábor: Kommentár a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényhez. *Ugyvéd Jogtár. Az Mt. 8. §-ához fűzött magyarázat*.

Klotz Péter – Sátha György: Szervezetigazgatás, szervezetfejlesztés, integritás https://kti.uni-nke.hu/document/vtkk-uni-nke-hu/klotz-peter_-santha-gyorgy-integritasmenedzsment.original.pdf

Knight First Amendment Institute, et al. v. Donald J. Trump, et al. No. 18-1691-cv (2018).

Koltay András: *A social media platformok jogi státusa a szólásszabadság nézőpontjából*. In *Medias Res*, 2019. 36. o.

Koltay András: *A social media platformok jogi státusa a szólásszabadság nézőpontjából*. In *Medias Res*, 2019. 6-14.o.

Koltay András: *Az új média és a szólásszabadság. A nyilvánosság alkotmányos alapjainak újragondolása* (2019):. Budapest: WoltersKluwer.

Kovács Péter: *Nemzetközi közjog*, Budapest, Osiris Kiadó, 2006. 333.o.

Kozan Seda: Gender equality and women's rights in Turkey: A critical analysis. *Journal of Gender Studies*, 28(2), 2019 198-210. <https://doi.org/10.1080/09589236.2019.1588372>

Lentner Csaba: *Közpénzügyek és államháztartástan*. Nemzeti Közszerológati és Tankönyvkiadó, 2013. 255. o

Lentner Csaba: *Közpénzügyek és államháztartástan*. Nemzeti Közszerológati és Tankönyvkiadó, 2013. 275. o.

Lohrmann, D. (2017): Review: The Year Hurricanes Devastated Land, Data and Trust. *Government Technology*,

Majtényi László: *Az információs szabadságok, adatvédelem és a közérdekű adatok nyilvánossága* (2006): Budapest: Complex. 93. o

Melike v. Turkey, Application No. 35786/19, European Court of Human Rights, judgment of June 15, 2021. Elérhető: Rule of Law Platform, EHRC Updates, REALaw.blog

Mélypataki Gábor: *A munkaügyi kapcsolatok helyzete és szerepe a közszerológatban* 2018 60. o
Nagy Zsófia. Az újságíró forrásvédelemhez való joga. *Jogászvilág*, 2021. május 14

Nótin Tamás: Három Facebook-posztal ment a kukába 13 év karrier. https://index.hu/belfold/2018/10/30/ugyeszseg_per_targyalas_ugyesz_facebook_politika_kirugas/?token=ae5916440d8555fd4306b9bfe3655064

Pákozdy Csaba. *A vélemény nyilvánítás szabadsága és a nemzetközi jog, különös tekintettel az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatára*. Miskolci Egyetem, 2006. 201.o.

Pásztor Emese: *Állam-e a Facebook*. Mandiner, 2021.

<https://mandiner.hu/velemeney/2021/10/allam-e-a-facebook> (Letöltve 2024.09.07.)

Sereg András. *Online platformok: február 17-től hatályban a DSA rendelet magyar részletszabályai*. Akadémiai Kiadó, 2024 4.o.

Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon. Osiris, Budapest, 2001. 417- 418. o.,

Stigler Committee on Digital Platforms, 2019: 196.

Sundstrom, L. M., Sperling, V., & Sayoglu, M.: *Courting gender justice: Russia, Turkey, and the European Court of Human Rights*. Oxford University Press 2019.

Szabó Patrik: "No like, no cry!?" - Az Emberi Jogok Európai Bírósága Melike v. Törökország ügyben hozott ítéletének elemzése és a magyar munkajogi szabályokkal történő összehasonlítása MJO, 2022/2., 55-60. o

Szenthe Zsolt *A véleménynyilvánítás szabadságának korlátai a közérdekű ügyek vitatása során* ELTE 2001 106.o.

Téglási, András Véleményszabadság vs. emberi méltóság – Egy rejtélyes alaptörvény-módosítás nyomában. *Acta Humana – Emberi Jogi Közlemények* 25–47.o

The case of *Melike v. Turkey* (Application No. 35786/19)

Tóth J. Zoltán: „Az információs jogok és a személyiségi jogok kapcsolata az infokommunikációs technológiák korában.” *Infokommunikáció és Jog*, 2020/3., 3–12.o.

TÓTH J. Zoltán: *A büntetőjogi rágalmazás és becsületsértés*. Médiatudományi Intézet, 2017. 213. o.

Tóth J. Zoltán: *A büntetőjogi rágalmazás és becsületsértés*. Médiatudományi Intézet, 2017. 197. o.

Tóth J. Zoltán *A jogállamiság tartalma* Jogtudományi Közlöny, 2019/5. szám, 197-212. o.

Tóth Dániel. A közéleti szereplők személyiségi jogainak védelme – az akaraton kívüli közszereplővé válás speciális esetének vizsgálata. *Ars Boni*, 2023. <https://arsboni.hu/a-kozeleti-szereplok-szemelyisegi-jogainak-vedelme-az-akaraton-kivuli-kozszereplove-valas-specialis-esetenek-vizsgalata/>

Török Bernát: *A szólásszabadság hatóköre és az általa nyújtott védelem*. Magyar Jog, 2015/7-8. 385-393. o.

Understanding social media in China. https://www.asianhorizonltd.com/uploads/1/2/2/4/12248815/mckinsey_social_media_en_china.pdf

Vereb Anita: Ne szólj szám? –A közösségi médiában közölt vélemények a munkajogi bírói gyakorlatban. <https://munkajogilap.hu/ne-szolj-szam-a-kozossegi-mediaban-kozolt-velemenyek-a-munkajogi-biroi-gyakorlatban> (Letöltve 2024 09.26.)

Felhasznált joganyag

Az Alaptörvény IX cikke (2) bekezdése.

Az Alaptörvény IX cikke (4) bekezdése.

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1808 irányelve

A Polgári Törvénykönyv 2:43. §-a.

A Polgári Törvénykönyv 2:44. §-a.

Mt. 8. § (1) bek.

Kit. 67. §

Kttv. 63. §

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011 évi CXCV. törvény. 11. §-a.

A Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe

56/1994. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás, II.2. pont.

14/2017. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás

BDT 2011.2403.

Kúria Mfv.10469/2013/4.

Kúria Mfv.10015/2020/4. számú határozata.

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 7. § (1) bekezdés, (3) bekezdés e) pont, valamint az ügyészi hivatás etikai szabályairól szóló ajánlás II/1.e) pont és V. pont

Mt. 8. § (2)–(3) bekezdése

Debreceni Ítélőtábla Mf.50025/2020/4. számú határozat.

A Mt. 8. § (1)(3) bekezdése

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 33/A. § (1) bekezdése

A Kjt. 33/A. § (1) bekezdés b) pontja

2011. évi CXXXII. törvény (a továbbiakban: NKE tv.) 16/B. § (1) bekezdés b) pontja alapján, tekintettel a 16/D. §

460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky

A Kínai Népköztársaság Alkotmányának 1. cikke. <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn147en.pdf>

A Kínai Népköztársaság Alkotmányának 38. cikke. <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn147en.pdf>

A Kínai Népköztársaság Alkotmányának 37. cikke. <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn147en.pdf>

A Kínai Népköztársaság Alkotmánya. <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn147en.pdf>